

HOFORS HERRGÅRD

Antikvarisk utredning och möbleringsförslag till herrgårdsbyggnad

Torsåkers socken
Hofors kommun
Gästrikland
2014

Anna Larsdotter

HOFORS HERRGÅRD

Antikvarisk utredning och möbleringsförslag till herrgårdsbyggnad

Torsåkers socken
Hofors kommun
Gästrikland
2014

Rapport 2015:01
Anna Larsdotter

Länsmuseet Gävleborgs rapportserie

Rapportserien innefattar rapporter inom länsmuseets verksamhetsområden arkeologi, bebyggelsehistoria, byggnadsvård, kulturmiljövård, etnologi, konst- och kulturhistoria.

Du kan själv ladda hem rapporter i PDF-format från länsmuseets hemsida www.lansmuseetgavleborg.se

Rapporter, böcker och mycket annat kan Du köpa/beställa i länsmuseets butik butik@xlm.se eller 026-65 56 35.

Utgivning och distribution:

Länsmuseet Gävleborg

Box 746, 801 28 Gävle

Tel 026-65 56 00

www.lansmuseetgavleborg.se

© Länsmuseet Gävleborg 2015

Omslagsbild: Matsal i Hofors herrgård, år 1918 Foto: Repronegativ: A 97-1211

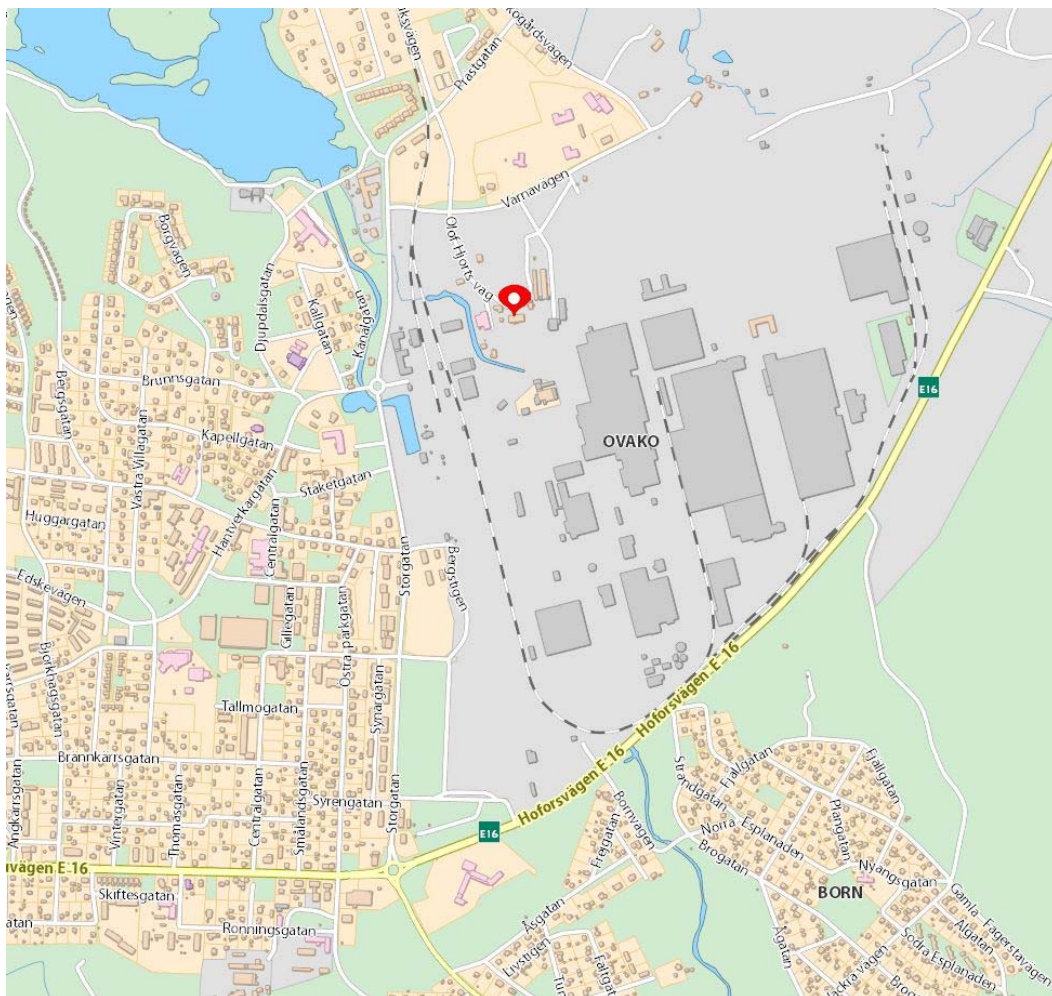
Allmänt kartmaterial från Lantmäteriverket. Medgivande MS2010/01366.

ISSN 0281-3181

Print: Backman info

INNEHÅLL

Sammanfattning	5
Inledning	5
Syfte	6
Metod och källor	6
Antikvariska ställningstaganden	7
Historik kring herrgården	7
Redovisning av rummen	9
Bottenplan	9
Rum 201 Förstuga	11
Rum 204 Herrens yttre rum	14
Rum 205 Herrens sängkammare	17
Rum 206 Lilla förmaket	20
Rum 207 Matsal	24
Rum 209 Stora förmaket	29
Rum 210 Fruns kabinett	34
Rum 211 Fruns sängkammare	37
Rum 212 Jungfrukammaren	40
Rum 213 Garderob	42
Rum 214 Tambur	42
Övre våningen	43
Rum 301 Övre Hallen	46
Rum 303 Gästrum	48
Rum 304 Mamsells rum	50
Rum 306 Allmanningen	51
Rum 307 Gästrum	55
Rum 308 gästrum	59
Rum 309 Bästa gästrummet	63
Rum 310 Stora salongen	67
Rum 311 Bibliotek	73
Entresolvåning	77
Rum 401 Blå fällan	78
Rum 402 Röda fällan	79
Allmänna råd	82
Administrativa uppgifter	83
Referenser	84
Bilaga	85

1. Hofors samhälle med herrgårdsanläggningen markerad inom industriområdet. cXkartan.

SAMMANFATTNING

Arbetet som redovisas i denna rapport har skett med hjälp av finansiering från Stiftelsen Per Erikssons och Hedvig Ulfsparras donationsfond, Gästriklandsfonden.

Denna rapport är en redovisning av det arkivmaterial som studerats, hur rummen använts och vilka ställningstaganden som tagits vid ett framställt förslag för möbleringen av herrgården.

INLEDNING

Hofors är en bruksort som är belägen i västra Gästrikland, nära gränsen mot Dalarna. Hofors har en kontinuitet av järnframställning sedan 1600-talet och samhället har kommit att utvecklas kring industrin som idag ägs av stålkoncernen Ovako AB. Hofors herrgård ligger i direkt anslutning till industrin vilket gör platsen relativt unik i sitt slag. På många gamla järnbruksorter har industrin tystnat efter att den lagts ned. Kanske har den till och med rivits. Kombinationen av platsens historia, den levande industrin, brukssamhällets utveckling samt den välbevarade herrgårdens placering gör Hofors till en ort rik på autentiska kulturhistoriska värden.

Genom åren har flertalet insatser gjorts för att Hofors herrgård skall iordningsställas för att spegla byggnadens historia. Renoveringar och återställning har gått i vågor sedan 1800-talet. Herrgården stod färdig för inflyttning för Robert Fredrik Petre med familj år 1804 och runt år 1860 skedde den första stora renoveringen av byggnaden då så gott som alla utrymmen ytskikt genomgick förändringar. Herrgården ägdes då fortfarande av släkten Petre. Familjebolaget gick i konkurs 1879 och Casimir Petre med hustru Elisabeth samt barn tvingades att lämna Hofors. 1890 flyttade den nye disponenten Per Eriksson in på herrgården och tillsammans med sin hustru Hedvig Ulfsparre kom han att genomföra ännu en omfattande renovering av herrgården 1911. Renoveringen präglades av tidens ideal men insatser gjordes även för att återställa herrgården till det gustavianska utseende den en gång hade.

Efter att Per Eriksson gick bort 1928 kom herrgården att bebos av flertalet direktörer och efter hand allt mer sporadiskt. Vid början av 1950-talet gjorde dåvarande ägaren SKF insatser och inköp för att möblera upp herrgården enligt sin ursprungliga stil. På 1960-talet renoverades herrgårdens ytskikt relativt hårdhänt, med vävtapeter och heltäckningsmattor. Vid slutet av 1970-talet fattades beslut om att herrgården skulle omdanas till kontor för företagets tjänstemän. Herrgården tömdes då på sina inventarier som dock först hade dokumenterats rum för rum. Endast sex år efter att kontoren tagits i bruk påbörjades en projektering för att återställa herrgården till sitt ursprungliga skick. Läns museet Gävleborg var tidigt inblandade som rådgivare i denna process. Ambitionen var att använda herrgården i representationshänseende med möjlighet för konferenser och möten.

1995 påbörjades en genomgående renovering av herrgården där samtliga rum återställdes till ytskikt de tidigare haft. Läns museet medverkade i hela renoveringsprocessen, en arbetsinsats som finansierades av länsstyrelsen. Då renoveringen avslutades 1998 återstod arbetet med att iordningställa herrgårdens möblering. Läns museet påbörjade arbetet med detta men det stod strax klart att arbetet skulle bli allt för omfattande vilket förhindrade att arbetet kunde fortsätta utan finansiering. För att iordningsställa herrgårdens möblering och för att medverka i ytterligare renovering av herrgården sökte Läns museet 2011 medel

från Gästriklandsfonden. En byggnadsantikvarie, samt en föremålsantikvarie och en intendent inledde 2012 arbetet med att se över vilka möbler som funnits i herrgården och var de förvarades. Samtidigt påbörjade Ovako projektering för ombyggnation av herrgårdens kök i källaren samt nybyggnation av mathiss och allmän renovering av ytskikten. Antikvarier från läns museet deltog då i projekteringsmöten. Sommarsalongen var det första rum som iordningställdes. I detta arbete deltog byggnadsantikvarie Ingela Broström. Salongens stoppade möbler kläddes om och ett mindre matsalsmöblemang iordningställdes i rummet. Under delar av 2013 och 2014 var renoveringsarbetet vilande. Under sommaren 2014 påbörjades åter Ovako den fullskaliga renoveringen. Till följd av omorganisation inom läns museet övertog byggnadsantikvarie Anna Larsdotter arbetet med att iordningställa herrgårdens möblering. Läns museets intendent Ted Chikasha kopplades även in i arbetet och bidrog med expertis kring stil- och konsthistoria samt deltog i delar av inventeringsarbetet.

SYFTE

Syftet med projektet har varit att ta ett genomgripande tag kring herrgårdens inredning och att möblera den så troget ursprunget som möjligt med hjälp av befintliga inventarier i företagets ägo.

METOD OCH KÄLLOR

I samband med möbleringen av herrgården har hänsyn tagits till de separata rummens historiska utförande och användning men även den praktiska användning som Ovako önskar av byggnaden i dagsläget. Företaget önskar att använda herrgården vid konferenser och möten samt vid större och mindre middagar och vid eventuella övernattningar.

Vid en genomgång av ett omfattande arkivmaterial har de separata rummens användning och utförande till stora delar kartlagts. 1800-talets inventarier har spårats genom studier av släkten Petres bouppteckningar. Den första från 1811, tillhörande Robert Fredric Petres fru Elisabet Catharina Ström. Robert Fredriks egen bouppteckning upprättades 1839, sonen Thore Petre avled 1853 och hans bouppteckning genomfördes året därpå. Bouppteckningarna har skrivits av helt i enlighet med originalen, vilket innebär att dåtidens benämningar och eventuella stavfel behållits. I samband med att Thores söner Hjalmar och Casimir Petre gick i personlig konkurs 1879 vilket ledde till att de tvingades lämna sina hem auktionerades inventarierna ut av André Oscar Wallenberg som köpt upp konkursboet. Olika källor berättar att en stor del av inventarierna från Hofors herrgård återköptes av Wallenberg i samband med auktionen.

Det första fotografiet som gått att finna på herrgårdens interiör är taget genom nedervåningens rumsfil under tidigt 1860-tal. En mer genomgående fotografering av byggnaden skedde 1908, därefter har herrgården fotodokumenterats vid flertalet tillfällen. Ett möbleringsförslag framställdes 1953 av intendent och fil.dr. Göran Axel-Nilsson. Målet med förslaget ter sig ha varit att återställa herrgårdens möblering till mer ursprungligt skick. Inventeringsarbetet genomfördes på blott två dagar och genom att studera förslaget samt bildokumentationer så har det blivit tydligt att möbleringen i herrgården idag fortfarande till stor del grundar sig i möbleringsförslaget från 1953. Herrgården genomgick en tidstypisk renovering 1963. Fyra år senare upprättades en beskrivning över herrgården alla rum av kapten Gunnar Granlund. I beskrivningen påtalas även en del förslag på möblering och inköp av föremål.

ANTI-KVARISKA STÄLLNINGSTAGANDEN

Herrgårdens nedre våning är den som historiskt sett varit viktigast i representationshänseende och har därför alltid varit mest påkostad. De viktigaste rummen i herrgården är de som ligger i fil mot söder. Störst fokus har därför varit att iordningställa dessa rum med autentiska möbler och föremål för att spegla rummets ursprungliga användning. Samtidigt har en avvägning gällande funktion gjorts då rummets möblering skall användas vid möten och representation. Övriga rum i det nedre planet ska enligt förslaget ordningsställas i mer museal anda då de inte kommer användas inom eventuell konferensverksamhet.

I övre våningen har stor vikt lagts vid att iordningställa den stora salongen enligt autenticitet och funktion. Salongen skall användas vid större middagar och ett förmak till denna salong kommer enligt förslaget att iordningställas som en mindre matsal. Detta rum har ändrat funktion genom året och upplevelsen av dess ursprungliga användning påverkas därför inte negativt.

I gästrummen har antika möbler blandats med modernare stilkopior. Rummen ska enligt förslaget möbleras utefter de funktioner och bekvämligheter som efterfrågas. Modernare möbler har även använts på grund att av dessa kan betraktas som mer oömma än antika alternativ. Stilkopiorna är även en del av herrgårdens historia som berättar om den höga ambitionsnivån som historiskt alltid funnits vid nyinköp av inventarier. Ofta har kopior beställts efter befintliga möbler på herrgården. Vikt har även lagts vid rummets generella upplevelsevärde.

Möbleringsförslaget utgår från att äldre möblemang som tidigare har splittrats skall sammanföras. Många möblemang har historiskt sett delats upp och klätts om med olika tyger. Då många av möblerna enligt detta förslag föreslås kläs om är det särskilt viktigt att möblemang sammanförs innan detta sker.

HISTORIK KRING HERRGÅRDEN

1799 Brukspatron Robert Fredrik Petre låter påbörja uppförandet av en ny herrgård i Hofors.

1802 Jonas Norberg från Gävle anlätades för bildhuggararbeten på herrgården och levererade även en del möbler.¹

1803 Målaren J. N. Asplind från Falun färdigställer måleriarbeten i herrgården. Samma år inköps även möbler av snickaren Lars Granberg i Falun. Sågaren Johan Norling i Hofors skall ha levererat svarvade stolfötter, pinnar till soffa, gardinkäppar och diverse möbler. Som möbleringsexpert anlätades Mademoiselle Johanna Hallonqvist från Hedemora. Med sig hade hon en rad medhjälpare och det tog dem 188 dagar att genomföra arbetet. De skall ha sytt, stoppat och klätt stolar, taburetter och divaner, sytt imperialsängar, sytt fönster- och rullgardiner samt sytt en madrass.

1804 Var herrgården färdiginredd och redo för inflyttning.²

1810 Elisabet Catharina Ström, Robert Fredrik Petres fru i andra äktenskapet avlider. Bouppteckningen som sker efter henne året därpå är den första

¹ *Bruksherrgårdar i Gästrikland*, Beskow, H.

² *Bruksherrgårdar i Gästrikland*, Beskow, H.

beskrivningen som kan ge en ledtråd kring hur herrgården ursprungligen var inredd.³

1838 Robert Fredrik Petre avlider. Han har fram till sin död förvaltat företaget tillsammans med sin son Thore Petre. Thore bor inte i Hofors utan på herrgården i Gästrik Hammarby. Året efter Robert Fredrics död sker en bouppteckning som beskriver alla inventarier och dess värde rum för rum.⁴

1853 Thore Petre avlider och efterlämnar all egendom till sina arvingar. Bouppteckningen sker 1854.⁵ Sönerna Hjalmar och Casimir blir de två som driver bruksverksamheten vidare. Hjalmar Petre bosätter sig på herrgården i Gästrik-Hammarby och Casimir kommer så småningom att bosätta sig på herrgården i Hofors.

1861 Sedan Robert Fredrik Petres bortgång år 1838 beboddes inte herrgården permanent tills dess att Casimir Petre gifter sig med Elisabeth Waern och paret flyttar in 1861. De renoverar herrgårdens interiör efter tidens ideal.⁶ Elisabeth som var konstnärligt begåvad har efterlämnat en skiss över herrgårdens paradvåning, tillsammans med en beskrivning över hur den var möblerad.⁷

1871–74 Herrgårdens exteriör renoveras och smyckas med fasaddetaljer enligt tidens mode. Arkitekt till omgestaltningen var EA Jakobsson.⁸

1879 Bröderna Casimir och Hjalmar Petre drog på sig stora lån vilket gör att de går i personlig konkurs år 1879. Svenska Enskilda Banken är den största fordringsägaren och de tvångsinlöser därmed bruksverksamheten. Bankdirektör Wallenberg omvandlar därefter bolaget och köper bruket. Hjalmar och Casimir med familjer tvingas lämna sina hem som består av herrgårdarna i Hammarby och Hofors.

1880 Lilliehöök tillsätts av Wallenberg som disponent. Han var nära vän med familjen Petre och hade sedan 1868 arbetat åt dem som jordbruksinspektör.⁹

1881 sker en auktion för lösöret från de båda herrgårdarna. Hjalmar Petres son Torsten skall i samband med detta ropat in en del inventarier så att de kunde bevaras inom släkten. Den nytillsatta disponenten Lilliehöök skall dock fått i uppdrag av bankdirektör Wallenberg att ropa in de flesta inventarierna för att de skulle bevaras på herrgården i Hofors.

1890 Lilliehöök pensioneras och hans efterträdare som bruksdisponent blir Per Eriksson. Per Eriksson blir kvar på sin post tills han avlider år 1928.

1904 Den adliga Hedvig Ulfsparré flyttar till Hofors och blir herrgårdens husfru. Hedvig kommer att leva tillsammans med Per Eriksson på herrgården till hans bortgång. Hon hade ett stort intresse för inredning och textilier vilket medför att hon tillsammans med Per kommer att sätta sin egen och tidens prägel på herrgårdens inredning.

³ Elisabet Catharina Ströms bouppteckning: Gästriklands-domsaga-FII-6-1809-1811-Bild-959-sid-242 a

⁴ Robert Fredrik Petres bouppteckning Gästriklands-domsaga-FII-28-1839-1839-Bild-1

⁵ Thore Petres bouppteckning: Gästriklands-domsaga-FII-42-1854-1854-Bild-3

⁶ Rapport – Läns museet Gävleborg 2001:05 Boox, Lena. Hofors Herrgård. Antikvarisk kontroll vid renovering av herrgårdsbyggnad.

⁷ Ovakos företagsarkiv, kopia i Läns museet Gävleborgs arkiv.

⁸ Lenngren, Kerstin, Gudmundsson, Göran. Hofors herrgård redivivus – en idéskiss. 1990.

⁹ Gustaf (Gösta) A Lilliehöök, <http://sok.riksarkivet.se/sbl/artikel/10337>, Svenskt biografiskt lexikon (art av Bertil Broomé), hämtad 2014-10-28.

1908 Herrgårdens bilddokumenteras, antagligen som förberedelse inför renoveringen som komma skall.

1910–1911 Herrgården renoveras med inspiration av den ljusa gustavianska stilen. I och med detta försvinner den delvis murriga nyrenässansstil som präglat herrgården sedan 1860-talet.

1928 Per avlider och Hedvig flyttar till Kungsgårdens herrgård. Per testamenterar sina egendomar till Hedvig, däribland möblerna som de tillsammans inköpt till Hofors herrgård.

1939 Herrgården exteriör återställs till mer ursprunglig karaktär. Dekorer som tillkom vid förra ombyggnaden skalas bort. Biblioteket får ny inredning.

1953 ställdes herrgården interiört i ”förmämligt skick” enligt Hans Beskow som då arbetade med sin avhandling om bruksherrgårdar i Gästrikland. Intendent Göran Axel-Nilsson låter upprätta ett möbleringsförslag för herrgårdens viktigaste rum. Detta kommer till stora delar att genomföras. Idén med förslaget var att använda befintliga möbler och att inredningen skulle spegla tiden då herrgården byggdes. Vissa möbler kläs om vid detta tillfälle.

1963 genomförs en relativt hårdhänt renovering av ytskikten på herrgården. Väggarna kläs i ljusa vävtapeter och i flera av rummen läggs heltäckningsmattor. Många möbler kläs om vid detta tillfälle.

1978 sker en inventering av möbler som därefter flyttas från herrgården. Båda våningarna görs om till kontorsutrymmen för tjänstemän på dåvarande SKF Steel Hofors AB.

1980 tas de nyskapade kontoren i bruk i herrgården.

1986 påbörjas en utredning angående vilka kostnader det skulle innebära att återställa herrgården till sitt ursprungliga skick. Inom detta arbete ingick planen att återföra alla möbler till herrgården, vilka dock visade sig ha spritts ut betydligt mer än planerat.

1995–1998 genomfördes ett stort restaureringsarbete med syfte att återställa herrgården till så ursprungligt utseende som möjligt. Arbetet skedde med hjälp av konservator, skickliga hantverkare och läns museets expertis. Efter renoveringen återställdes en del möbler till de olika rummen, med utgångspunkt ur 1978 års dokumentation.

REDOVISNING AV RUMMEN

Samtliga rum har benämnts efter sin ursprungliga funktion om denna gått att spåra samt efter rumsnummer enligt ritning.

Bottenplan

Herrgårdens bottenvåning vilar på en källarvåning byggd i suterräng. I källaren höll tjänstefolket till och där bereddes maten i köket. Från herrgårdens gårdsplan syntes inte suterrängvåningen utan besökaren klev rakt in i det våningsplan som var ämnat att visas upp. Bottenvåningen är den våning som alltid varit viktigast ur representationshänseende, detta går att utläsa ur våningsplanens sammanhållna värdering av inventarier i bouppteckningarna från 1800-talet. Bottenvåningen är planerad efter en traditionell princip där mannen och kvinnans bostadsdelar är separerade. Herrens sängkammare, förmak och kabinett i väster och fruns förmak, sängkammare och kabinett i öster.

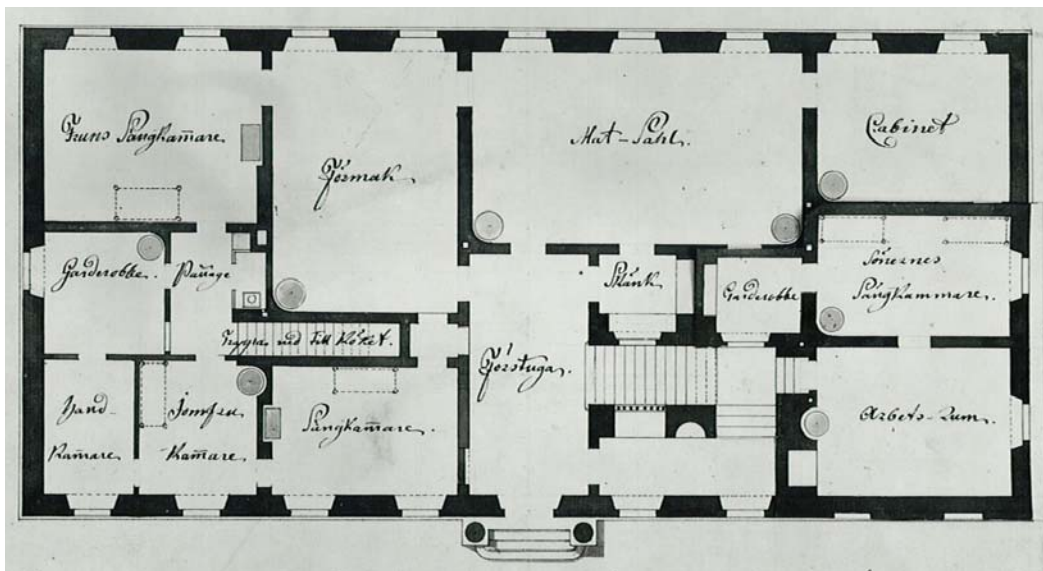

Bild 1. Ursprunglig ritning av arkitekt Thure G Wennberg kom ej att verkställas, kopia i Läns museet Gävleborgs arkiv.

De ritningar som finns bevarade efter Thure G Wennberg som anlätades för att rita herrgården visar till synes endast förslag på hur planlösningen skulle utformas. Fruns bostadssvit har fått ett annat utförande då herrgården byggdes, enligt ritning nedan.

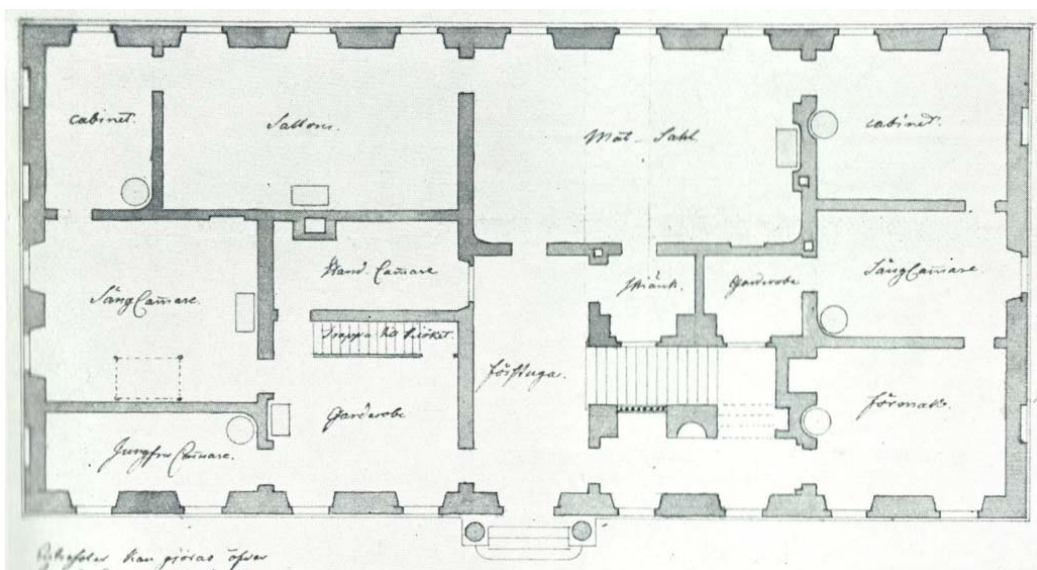

Bild 2. Avritning och ändring av Wennbergers ritning. Denna ritning är den som enligt Hans Beskow kom att gälla. Kopia ur Bruksherrgårdar i Gästrikland, Hans Beskow.

När gäster kom på visit var det meningen att de skulle ledas genom rummen till det innersta som var sängkammaren. Vid tiden då herrgården byggdes förekom det att gäster togs emot just i sängkammaren som ansågs vara ett offentligt rum, till skillnad från idag då sovrum anses som något ytterst privat. Om någon till exempel kom på visit till frun leddes de alltså genom förstuga, matsal, det stora förmaket för att sedan kanske få sitta ner och vänta i det lilla kabinettet. Genom att beskåda rummens utsmyckning fastslogs på detta vis herrskapets status och ekonomiska positionering. Det förekommer att sängkamrar som dessa inte ens användes till vardagsbruk utan var uppställda som ett skrytsamt sceneri. Istället kunde något mindre sovrum på övervåningen användas till vardags, huruvida detta skett på herrgården i Hofors går inte att säga bestämt.

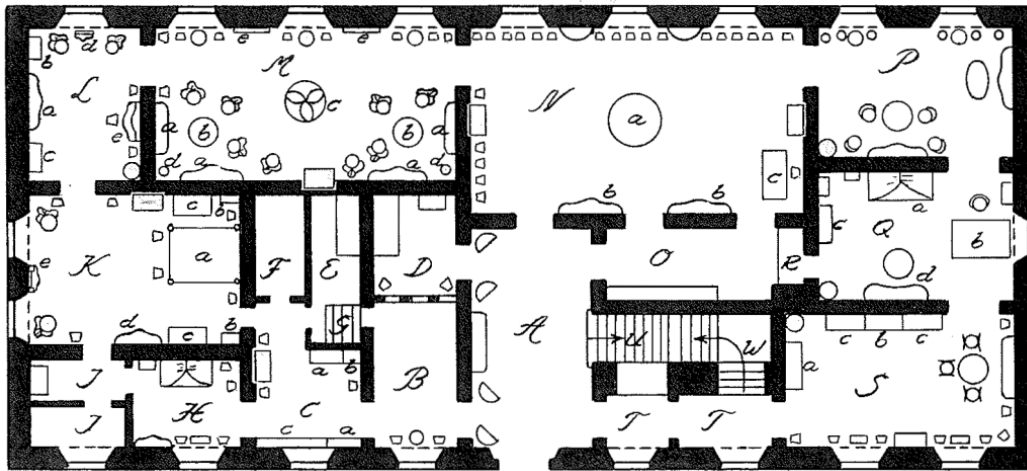

Bild 3. Ritning producerad av Elisabeth Petre (född Waern), 1860-tal. Hofors bruksarkiv, kopia i Läns museet Gävleborgs arkiv.

Vid 1860-talet hade förändringar ter ha skett i planlösningen och användningen av bottenvåningen enligt Elisabeth Petres ritning. Endast tjänstefolkets utrymmen har gjorts om. Det som enligt ursprungsritningarna var jungfrukammare i dagens rum 212, hade vid denna tid gjorts om till ett litet gästrum (H) samt små bekvämlighetsrum (I) vilket var tidens sätt att benämna torrklsetter. Jungfrun fick vid denna tid sova i ett litet mörkt rum mitt i huset (F). Ritningens rum och möbler kommer vidare att beskrivas separat under respektive rum i denna rapport.

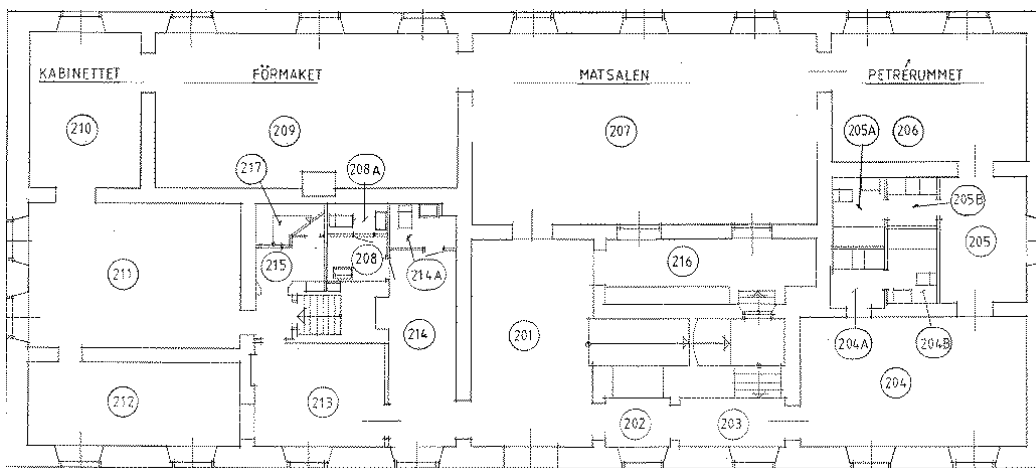

Bild 4. Planritning från 1995 i enlighet med dagens planlösning. Kopia i Läns museet Gävleborgs arkiv.

Ritningen från renoveringen som påbörjades 1995 motsvarar herrgårdens planlösning idag, rum 205 som ursprungligen var herrens sängkammare byggdes om till ett badrum någon gång innan 1935. Rummet har senare delats upp i två badrum samt förvaringsutrymmen. Den gamla pigkammaren i rum 212 har idag återställts till ursprunglig planlösning.

Rum 201 Förstuga

Historik

Förstugan har sitt ursprungliga kalkstengolv bevarat, även snickerierna är original. Vid renoveringen under 1990-talet återställdes väggarna till ursprunglig kulör.

Rummet är inte nämnt i bouppteckningarna från 1800-talet, vilket tyder på att det inte alls var möblerat. Första beskrivningen av rummet är från Elisabeth Petres ritning av bottenvåningen från 1860-talet. Förstugan var då möblerad med en soffa och stolar i korgarbete som stod placerade längs väggen mot tamburen, det vill säga rum 214, dagens kapprum.

*Bild 5. Förstugans utseende år 1908. Väggarna var då marmorerade i fält.
Foto: Läns museets samlingar: XLM_A 97-1181.*

Förstugans väggar marmorerades någon gång under Casimir och Elisabeth Petres tid på herrgården. Detta dekorationsmåleri målades över 1911 i samband med den stora renoveringen.

I och med möbleringsförslaget som framställdes 1953 skulle förstugan inredas på ett sådant vis att den berättade om brukets historia. Detta skulle ske genom att porträtt på den äldste Robert Petre från 1600-talet hängdes på väggen, så även porträttet föreställande Nils Psilanderhielm målat av J.H. Scheffel från 1743. Andra väggprydnader som föreslogs var reproduktioner av originalritningarna av Ture Wennberg samt kartor över äldre och yngre herrgårdsanläggningen. Kassakistan stod redan på plats, bruksklockan från 1755 skulle enligt förslaget hängas upp. I förstugan stod stolar av chippendaletyp, de som rödmålats till sommarsalongen. Dessa kunde behållas enligt förslaget, eller bytas ut mot enkla sittbänkar klädda med tagel eller skinn. Bordet skulle vara av kraftig typ och prydas med stort tennfat eller dylikt. Taklyktan skulle ”under alla omständigheter borttagas” och ersättas med annan armatur, förslagsvis en mässingslykta med glas av gängse 1700-talstyp.¹⁰

¹⁰ P.M. rörande Hofors bruks herrgårdsbyggnad, 1953, Göran Axel Nilsson. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel II

Bild 6. Förstugan enligt SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

Enligt foton från 1978 var förstugan till stora delar möblerad enligt förslaget från 1953. Istället för Psilanderhielms porträtt så hängdes en återfunnen väggmålning från den gamla herrgården, numera Petregården, på väggen mot tamburen.

Bild 7. Förstugan vid dokumentation 2011. Foto: Läns museet Gävleborg.

Åtgärdsförslag

Den ljuskrona som idag hänger i förstugan är uppskattningsvis tillverkad under tidigt 1900-tal. Denna bör bytas ut mot den tennlykta som idag hänger i Brukshotellets entré. I samband med detta kan takplafonden avlägsnas, då tennlyktan är elektrifierad. Ljuskronan kan istället hängas ovan trappens avlastningsplan. Kopian av renässansbordet från övre våningen flyttas ned och stolarna byts ut till de stolar i barockstil som också står i övre hallen. En av dessa stolar är skadad och förvaras på vinden, denna bör åtgärdas.

Rum 204 Herrens yttre rum

Historik

Detta rum är troligtvis det som benämns som herr bergsrådets rum i Robert Fredrik Petres bouppteckning från 1839. Rummet ligger i anslutning till den gamla sängkammaren som fanns i rum 205. Benämningen av rummet har genom tiderna speglat förhållandet till sängkammaren. I Thore Petres bouppteckning från 1854 nämns rummet som brukspatronens yttre rum. Medan sängkammaren representerade det inre rummet. Under Casimir Petres tid kallades rummet för förmak, det vill säga förmak till brukspatronens sängkammare. Enligt bouppteckningen från 1839 är rummet möblerat med diverse sittmöbler, två bokskåp samt tebord.

I Herr Bergs Rådets Rum

1 st Spegel		4
2 St Bokskåp	a 4	8
2 st Stora Waxbilder	a 1.24	3
1 st KanapeSoffa		10
1 st Bord med 6 lådor		4
1 st Schefanie		6.32
1 st Större Thebord		5
1 Sattsbord med 2 Skifwor		10
1 St Enkelt Sattsbord		5
4 St Karmstolar med Skinndynor	a 2	8
4 St Mahognistolar med LagKarm och Tagsits	a 1.16	5.16
2 St Taflor		
2 St Rullgardinar	a 2	4
2 Par Fönstergardinar	a 3	6

Totalt värde 79 riksdaler banco (1839)

Rummet hade enligt Thore Petres bouppteckning från 1854 möblerat med äldre sittmöbler, ett bokskåp, spegel och en chiffonjé. Rummet var sparsmakat möblerat och möblerna benämns som gamla. Det är därför troligt att tro att rummet inte var i bruk under tiden då Thore Petre ägde herrgården.

Brukspatronens yttre rum

1 vit Trädsoffa med tagelstoppning och 8 tagelkuddar, klädda med gul ylledamask (gammal möbel)		10
1 Mahogny Chiffonier (gammal, utan skifva)		13.16
1 hvitt Bokskåp		20
1 Spegel med bord af mahogny		20
1 Spegellampett		1.16
1 Brunmåladt bord		0.32
4 Fauteuiller och 4 Tabouretter med tagelstoppning och bomullsdamask		5.16

Total värde 50.96 riksdaler banco (1854)

Elisabeth Petres har enligt ritningen från 1860-talet benämnt rummet som Casimirs förmak. Nämnade möbler är en stor byrå som var placerad längs väggen mot förstugan. Längs väggen mot den gamla sängkammaren stod två bokskåp samt ett skåp med kuriosa från världsomseglingen. Vidare stod en soffa med tillhörande sittmöbler längs västra väggen. Längs hela norra väggen stod stolar och taburetter i rad.

Bild 8. Fotografi från tiden runt sekelskiftet 1900. Herrgården ännu inte elektrifierad. Foto: Länsmuseets samlingar XLM_A 97-1169.

Det första fotografiet som avbildar rummet är från tiden runt sekelskiftet 1900. Rummet hade då en hög panel som bör ha tillkommit vid renoveringen runt 1860. Efter att Per Erikssons tillträde som disponent kom han att använda rummet som kontor. Rummet var möblerat efter samma princip som vid Casimir Petres tid men med tillägg av ett skrivbord.

Bild 9. Per Erikssons arbetsrum år 1927. Foto: Hofors hembygdsförening.

Per Erikssons arbetsrum kom att ha samma karaktär under hela hans tid på herrgården i Hofors. Bilden från 1927 visar att endast sittgruppen uppdaterats efter tidens mode. Väggspanelen målades vit i samband med renoveringen 1911 men det stora bokskåpet behöll sitt ursprungliga utförande.

Bild 10. Direktörens sovrum år 1950. Foto: Hofors hembygdsförening.

Under 1930-talet omdanades rummet och kom att bli sovrum för brukets dåvarande disponent Uno Forsberg. Väggspanelerna togs bort och takbården målades över. Bilden från 1950 visar ett exklusivt sovrum med högkvalitativa möbler. Delar av möblemanget förvaras idag på herrgårdens vind.

Bild 11. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

1963 återfick rummet en väggpanel som imiterade originalet. Rummet fortsatte att vara sovrum för direktören som dock endast bebodde herrgården sporadiskt. Då herrgården dokumenterades 1978 inför utrymningen var mycket litet förändrat sedan 1963. Gardinerna och sängkläderna var beställda från Nordiska kompaniet vid den tiden. En tydlig insats hade gjorts för att möblera rummet i mer gustaviansk stil.

Bild 12. Foto taget 2011 i samband med dokumentation.. Foto: Läns museet Gävleborg.

Vid renoveringen som påbörjades 1995 så återställdes rummet till ursprunglig färgsättning och karaktär.

Åtgärdsförslag

Då ett förmak kommer att iordningställas i rum 206 kan istället detta rum få en prägel av arbetsrum vilket det var under Per Erikssons tid runt sekelskiftet 1900. Eftersom rummet sedan dess återställts till mer ursprungligt utförande bör rummet ges en manlig empirprägel. De gröna empiristolar som redan står i rummet är utmärkta exempel på denna stil. Skrivbordet som idag står i sviten på brukshotellet placeras framför ett av fönstren. På skrivbordet placeras fotogenlampan i alabaster eller annan mindre fotogenlampa alternativt en empiriljusstake. Empirampeln i taket behålls. Ett bokskåp med förgyllda kottar i krönet som idag står på vinden flyttas ned till rummet och placeras längs den inre långväggen. Barometern från stora förmaket flyttas in i rummet och hängs på lämplig plats. Empirbordet från vinden flyttas ned i rummet

Mattan avlägsnas och ersätts med en av finare sort. Det kvinnliga arbetsbordet kan flyttas till fruns sovrum eller fruns kabinett. NK-byrån som idag står mellan fönstren flyttas upp på vinden. Chiffonjén från rum 309 flyttas ned och ställs mellan fönstren. Ett porträtt på Per Eriksson hängs i rummet, samt diverse småtavlor.

Rum 205 Herrens sängkammare

Historik

Ursprungligen var detta rum brukspatronens sängkammare. Rummet går att följa genom bouppteckningarna samt via Elisabeth Petres rumsbeskrivning. Robert Fredrik Petres bouppteckning visar på ett kombinerat arbets- och sovrum. Detta hade sin naturliga förklaring i att ett rum var enklare att hålla varmt än två. Att sängkammaren endast hade ett fönster är inte heller en slump utan var planerat

på detta vis för att hålla en bättre värmekomfort året om. I Robert Fredrik Petres bouppteckning från 1839 räknas följande inventarier upp:

Herr Bergs Rådets Sängkammare

<i>1 st Säng med omhänge</i>		10
<i>1 st Madrass</i>	<i>No 16</i>	7.16
<i>1 st Bolster</i>	<i>No 16</i>	17.32
<i>2 st LångKuddar</i>	<i>No 16</i>	6
<i>1 st Kort Kudde</i>	<i>No 16</i>	1.32
<i>1 st Sängfilt</i>		5
<i>1 st Toalet Spegel</i>		2
<i>1 st Skrifbord</i>		4
<i>1 st Thebord</i>		2
<i>1 st Nattkommod</i>		5
<i>2 st Lännstolar</i>		6
<i>2 st Taburetter</i>		3
<i>6 st Karmstolar</i>		8
<i>2 st Bokskåp</i>		8
<i>1 st Nattpotta af Pläter</i>		<i>går ut</i>
<i>1 st Tvätt Kanna med fat</i>		4
<i>1 st Häst bild</i>		0.16
<i>1 st Rullgardin</i>		2
<i>1 Par Fönstergardin</i>		3

Totalt värde av 95 riksdaler banco (1839)

Thore Petres bouppteckning visar möblemanget är sammantaget bedöms som gammalt och inte särskilt ståndsmässigt. Då Thore Petre bodde i på herrgården i Gästrike Hammarby skall han endast använt herrgården i Hofors sporadiskt, kanske vid enstaka övernattningar men troligtvis även till fest. Det är oklart om övernattningar skedde i detta rum.

Bruks Patronens Sängkammare

<i>1 Dubbelsäng af mahogny</i>	13.16
<i>1 Chiffonier af dito, gammal, med skifva</i>	20
<i>4 hvitmålade Fauteuiller med tagelstoppling och gul damask</i>	2.32
<i>1 par gröna träd-halfjalousier</i>	0.8
<i>1 Thebord, brunmåladt</i>	1
<i>1 dito sämre dito</i>	0.24
<i>3 st rullgardiner målade</i>	1

Totalt värde av 38.52 riksdaler banco (1854)

När Casimir Petre tillträdde på herrgården ter sig rummet ha återfått sin fulla användning. Enligt fruns beskrivning från 1860-talet hade rummet gröna väggar och brokiga gardiner. En soffa som var klädd i guttaperka var placerad längs väggen mot rum 204. Stolar med samma beklädnad hörde till möblemanget. En säng med omhänge var placerad längs väggen mot rum 206. Längs den inre kortväggen var en chiffonjé placerad och vid fönstret stod Casimirs skrivbord. Vilken användning rummet hade efter konkursen 1880 är oklart. Kanske hade även disponent Gustaf Lilliehöök sin sängkammare här. Inga foton på rummet har heller gått att finna från Per Erikssons tid på herrgården. Att rummet då inte användes som sängkammare står dock klart i och med att Per Eriksson hade sin sängkammare på övervåningen i rum 308.

Bild 13. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

Efter Per Erikssons bortgång 1928 byggdes rummet om till ett stort badrum, vilket ritningar från Nordiska Museets inventering 1935 visar. 1963 byggdes badrummen om till nuvarande utseende. Rum 205 fick då karaktären av en passage mellan rum 204 och 206.

Bild 14. Foto taget i samband med dokumentation av herrgården 2011. Foto: Läns museet Gävleborg.

Åtgärdsförslag

Rummet möbleras neutralt med sittmöbler längs ytterväggen, förslagsvis de gustavianska stolarna med klädd sits och rygg från lilla förmaket. Diverse småprylar plockas undan. Fåtölj och pelarbord avlägsnas.

Rum 206 Lilla förmaket

Historik

Lilla förmaket har genom åren haft många olika benämningar. Enligt de ursprungliga ritningarna av byggnaden nämns rummet som herrns kabinet, men enligt Elisabeth Catharina Ströms bouppteckning från 1811 nämns rummet som det mindre förmaket. I denna bouppteckning är inte föremålen kategoriserade efter rum, men *1 Stycken Större spegel i mindre Förmaket* finns noterad, medan resten av möblerna ej hänvisats till det separata rummet. I Robert Fredric Petres bouppteckning från 1839 kallas rummet lilla förmaket och enligt Thore Petres bouppteckning från 1854 benämns rummet som brukspatronens förmak. Även Elisabeth Petres beskrivning av rummet från 1860-talet nämner det som förmak.

Lilla Förmaket

1 st Ljuskrona	20
1 st Kanape Soffa	30
1 st Penndyl	15
1 st Porrfyr Bord	33.16
1 st Stor Spegel	16.32
1 st Stor Urna	33.16
1 st Mahognibord	20
1 st Stort Thebord	15
2 st Smärre Dito	5
1 st Mindre bord med 2 Skifwor	10
4 st Mahogini Karmstolar	16
4 st Taburetter	8
1 st Rosig Bokstol	2
1 st Schatull med Spel Lådor	3
2 st Rullgardinar	4
2 st Fönstergardinar	20
2 st större Landskapsstycken med förgyllda Ramar	20
.. st mindre dito med dito	10
Tafla, föreställande slaget vid Marengo	5

Totalt värde av 286 riksdaler banco (1839)

Robert Fredric Petres bouppteckning visar att förmaken har varit de två mest påkostade rummen i herrgården och har därför varit de viktigaste sällskapsrummen. Herrens förmak var bland annat det rum dit männen kunde dra sig tillbaka efter middagarna för i ensamhet roa sig och samtala om affärer och sådant som inte var ämnat för kvinnors öron att höra. Rummet har haft olika sittmöbler så som kanapésoffa, karmstolar av mahogny samt taburetter. Ett bord med porfyrskiva var tillsammans med en stor urna rummets mest dyrbara inventarier. En stor spegel som troligtvis hängt mellan fönstren går att spåra tillbaka till bouppteckningen från 1811. Vidare hade rummet flertalet tebord samt spelbord. På väggarna hängde flera landskapsmålningar samt en tavla med motiv av slaget i Marengo, ett av Napoleons slag som ägde rum år 1800.

Bruks Patronens Förmak

1 Mahogny Soffa med tagelstoppning och Kattuns öfverdrag samt 4 Tabouretter med dito dito	
8 Stolar tillhörande dito med lika dito dito	50
1 Mahogny Divansbord, söndrigt	13.16

<i>1 do Sybord med grönt kläde, bristfälligt</i>	6.32
<i>1 Sockerkist soffa med tagelstoppning och Kattunsbeklädnad.</i>	6.32
<i>1 Spegel med förgylld ram och Pelarbord med Marmorskifva</i>	20
<i>1 förgylld Pendyl</i>	13.16
<i>2 större och 3 mindre Oljefärgstafior</i>	6
<i>2ne lufter Fönstergardiner</i>	4
<i>2 tryckta Rullgardiner</i>	1.16
<i>1 Spelbord af Mahogny</i>	3.16
<i>1 Porphyr Urna</i>	5
<i>1 Spottlåda</i>	0.16
<i>1 Eldgaffel</i>	0.08
<i>1 bättre Yllematta</i>	10

Totalt värde av 138,52 riksdaler banco (1854)

Att herrgården inte var möblerad fullt lika ståtligt då den stått obebodd när Thore Petre avlider går att utläsa ur hans bouppteckning från 1854. Några möbler är vid denna tid gamla och beskrivs som söndriga och bristfälliga. Ett behov att uppdatera inredningen fanns därmed sannolikt när Casimir och Elisabeth Petre flyttade in i herrgården 1861. Enligt Elisabeth Petres beskrivning nedervåningen har rummet fått ”*perlfärgade blågrå väggar med hvita ornament. Brokigt randigt möbeltyg. Consolebord med spegel: på ena väggen Albert Bergs tafla, på den andra svärfars porträtt.*” Enligt skissen står två soffor i rummet, en längs den yttre väggen och en längs den inre (Se bild 3).

Bild 15. Herrens förmak 1908. Foto: Läns museets samlingar. XLM A97-1174.

Under Per Erikssons och Hedvig Ulfsparrés år på herrgården verkar rummet haft samma användning som tidigare, vilket kan ses på fotografier daterade 1908 och 1918. Placeringen av sofforna är även densamma som på 1860-talet. När Nordiska museet genomför sin herrgårdsinventering 1935 har en säng med omhänge ställts in i rummet. Sängen är en annan än den som står där idag. Att sängen hamnat i förmaket kan ha varit en följd av att den ursprungliga sängkammaren i rum 205 i detta skede hade byggts om till badrum.¹¹ Nordiska

¹¹ Enligt ritningar utförda av Nordiska museet 1935, kopia i Läns museet Gävleborgs arkiv.

muséet kom återigen att benämna rummet som herrens kabinett då de granskade herrgården med utgångsläge ur Thure G. Wennbergs ritningar.

Bild 16. 1918 var rummet till synes mycket rikt dekorerat med föremål och horenstior, Hedvigs favoritblomma. Foto: Läns museets samlingar XLM_E 102.

Enligt möbleringsförslaget från 1953 av Göran Axel-Nilsson så hade rummet då fått namnet Petrérummet. I rummet hade saker som skänkts av familjemedlemmar från släkten Petre sammanförts. Ambitionen var att ge rummet en karaktär av tiden så brukspatroner bott i herrgården. En säng med sänghimmel stod placerad i rummet och bör vara den säng som står kvar där ännu idag. Enligt Granlund tillhörde sängen Gävle Museum men hade deponerats ut. Mellan fönstren stod en sekretär av god kvalitet. Samma klädda gustavianska stolar samt det bord som finns i rummet idag stod där redan 1953. Även en divan var placerad i rummet, denna återfinns idag i direktörens lägenhet. På väggarna hade porträtt föreställande Robert Fredrik Petre, Jakob Petre och Emilie Margareta Petre hängts. Mattan som fortfarande ligger kvar i rummet är en fransk trasmatta.¹²

¹² Läns museet Gävleborgs arkiv. Hofors herrgård – kapsel II

Bild 17. Foto taget 1978 i samband med SKF:s dokumentation av herrgården. Bild i Läns museet Gävleborgs arkiv, Hofors herrgård, kapsel III.

Bild 18. Rummet enligt dagens utförande. Foto Läns museet Gävleborg.

Åtgärdsförslag

Då rummet historiskt sett varit bland de viktigaste i huset vid mottagning av gäster så bör rummet möbleras som ett förmak i stil med hur det ursprungligen kunde ha sett ut. Rummet bildar dessutom en viktig fond då man blickar genom nedervåningens rumsfil. Sängen som står i rummet bör avlägsnas då rummet aldrig i praktiken fungerat som sängkammare. Tills vidare bör den förvaras på vinden. Det lilla avlastningsbordet kan placeras i biblioteket eller ställas upp på

vinden. Bordslampan avlägsnas. De tre gustavianska klädda stolarna kan ställas i passagen till rum 204. Den fjärde stolen finns på vinden men har knäckts i ryggen. Mattan bör avlägsnas och ersättas med en av finare slag.

Då rummet enligt Robert Fredriks bouppteckning hade en kanapésoffa samt fyra stycken karmstolar i mahogny så vore det lämpligt om möblemanget från rum 309 flyttades ner. Möblemanget som är mycket slitet i tyget kläs om i liknande tyg men i en kulör som kontrasterar väggfärgen. Två karmstolar som hör ihop med de befintliga finns ett förråd på Brukshotellet. Dessa bör sammanföras med möblemanget och repareras innan de tas i bruk. Soffan placeras längs samma vägg som där sängen nu står. Taburetterna placeras framför fönstren.

Det runda stora bordet med lådor från sommarsalongen kan användas som ett bord till sittmöblemanget, även ett alrotsbord med svart fot. Mellan fönstren placeras den chiffonjé som idag återfinns i direktörens lägenhet. Ovanför denna hängs den gustavianska spegeln från gästrum 307. Ett porträtt på Robert Fredrik Petre bör hängas i rummet, samt andra målningar. Småtavlorna på brukspatronerna kan förslagsvis hängas i rum 212 eller 213.

Rum 207 Matsal

Historik

Matsalen har alltid varit husets hjärta. I detta rum har de viktigaste middagarna hållits och rummet har varit dekorerat därefter. Bouppteckningarna visar att matsalen tillsammans med de två förmaken har varit herrgårdens mest påkostade rum.

Bouppteckning från 1811 efter Robert Fredrik Petres fru Elisabet Catharina Ström visar ett antal föremål som går att koppla till salen, så som en kristallkrona, tre dussin stolar, fem stycken matbord.¹³ I Robert Fredrik Petres bouppteckning från 1839 nämns också tre dussin stolar samt fem matbord med fällskivor, samt två bord utan sådana.

Stora Mat Salongen

<i>1 st Ljuskrone</i>	20
<i>5 st Stora Matbord med Dubbla FällSkifvor</i>	12.24
<i>2 St dito dito Utan dito</i>	2.32
<i>36 st KarmStolar med Läderdynor</i>	48
<i>1 st Brännvins Schatull med Flaskor</i>	8
<i>2 st Mindre dito dito med dito</i>	10
<i>1 st Större Thebord</i>	8
<i>1 st Mindre dito</i>	2
<i>3 st Rullgardiner</i>	6

Totalt värde av 117.08 riksdaler banco (1839)

Av Thore Petres bouppteckning från 1854 att döma har rummet mer prägel av en sällskapssalong än ett matrum. Ett runt matbord och 20 svarta rottingstolar finns bland de möbler som nämns men soffor, ett piano, spelbord, sybord och en gungstol visar att användningen inte längre är tydligt avgränsad för middagar.

Salongen

<i>1 Mindre Mahogny Soffa med tagelstoppning och ressure samt ylledamask beklädnad</i>	6.32
<i>1 liten Soffa med tagelstoppning, kattunsbeklädnad och mahognyfötter</i>	6.32

¹³ Elisabet Catharina Ström, bouppteckning 1811. Gästriklands-domsaga-FII-6-1809-1811-Bild-959-sid-242

2ne Mahogny bokskåp med Porphyry urnor	6.32
1 dito Taffel Forte Piano	66.32
2 dito Spelbord	6.32
3ne små, betsade Sybord	2
20 svarta Rottings Stolar	10
1 rundt Mahogny Thebord	3.16
1 dito brunmåladt Matbord	10
1 stoppad Gungstol, betsad	3.16
1 dito dito dito	3.16
1 Forte Piano Stol, bronserad	1
1 ljuskrona af Brons	2.32
1 par Fönstergardinger, röda	3
3 par dito Rullgardiner, målade	2
1 mindre bord, brunmåladt	1
1 Eldgaffel	0.01

Totalt värde av 132.41 riksdaler banco (1854)

Bild 19. 1908 - Rummet har kvar sina väggbeklädnader från 1860-talet. Foto: Länsmuseets samlingar XLM_A 97-1210.

Elisabeth Petres 1860-talsbeskrivning av rummet berättar att väggarna målats som trä, att möblerna var av ek och att stolarna hade höga utskurna ryggar. Gardinerna och tyget på stolarna var tjockt mörkbrunt och hade mönstrade ränder i gult och rött. Gardinhållarna var utformade som hjorthuvuden av trä. Skissen visar att ett runt bord var placerat mitt på golvet och att stolarna var placerade längs väggarna. Två skänkar var placerade mellan dörrarna på inre väggen. Ett piano stod i hörnet längs västra väggen. Elisabeth var uppenbarligen nöjd med rummet, som var högmodernt för sin tid, och har noterat i beskrivningen att rummet var husets vackraste. Rummet behöll denna prägel tills renoveringen 1911 och finns dokumenterat på ett fotografi från 1908 (se bild 19).

Bild 20. 1918 – rummet med nytt utseende efter renoveringen 1911. Foto: Läns museets samlingar XLM_A 97-1211.

I samband med renoveringen som skedde 1911 under Per Erikssons och Hedvig Ulfsparrés inflytande omvandlades rummet till det utseende som rummet till stora delar har idag. De ljusa väggarna kontrasterades av mörka matsalsmöbler i rokokostil. Stolarna finns idag i läns museets föremålssamling. Det stora barocksskåpet förvaras på herrgårdens vind.

Bild 21. 1945 HHF 148095_acc_002452 27 juli.

Vid Göran Axel-Nilssons besök på Hofors herrgård år 1953 var rummet möblerat enligt bild 21. Axel-Nilsson föreslog att alla gråmålade chippendalestolar avlägsnades från rummet. Istället ditställdes sex gustavianska stolar från herrgården, ytterligare sex stycken av samma typ skulle enligt förslaget köpas in. Fyra av de ursprungliga gustavianska stolarna står idag i

rummet, två finns på brukshotellet. Det föreslogs att samtliga målades i pärlgrå kulör som ej fick bestå av blank lackfärg. Två stycken större alrotsbord skulle placeras framför fönstren. Spegel med förgyllt bord skulle flyttats in. Det gamla matsalsbordet skulle enligt förslaget flyttas bort till förmån för att ett nytt införskaffades. Det bord som införskaffades står idag i sommarsalongen.

Samtliga av dessa åtgärdsförslag genomfördes och rummet behöll denna möblering fram till 1980 då byggnaden kom att användas som kontor. Matsalen delades då av i två rum genom att en tillfällig vägg byggdes. Denna revs i samband med renoveringen som påbörjades 1996. I samband med detta återställdes rummet till det utseende det fick vid renoveringen 1911. Snickeriinredning och dörröverstycken är från tiden då herrgården uppfördes och renoveringen 1911 var tydligt inspirerad av den sengustavianska stilen.

Bild 22. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

Bild 23. Rummet i samband med dokumentation av herrgården 2014. Foto Länsmuseet Gävleborg.

Idag används rummet för konferenser och möten. Ett konferensmöblemang är placerat mitt i rummet. Chippendalestolarna som flyttades bort på 1950-talet har åter ställts tillbaka längs väggarna.

Åtgärdsförslag

Rummet kommer enligt önskemål från ägaren även fortsättningsvis att användas för konferenser och möten. Matsalen har historiskt varit det viktigaste rummet för representation och har därför alltid haft en påkostad inredning. Att använda rummet för konferens påverkar upplevelsen av rummet negativt men genom att anpassa möblemanget bättre efter rummets historiska användning kan konsekvenserna minimeras. Detta bör ske genom att nuvarande konferensbord med röda skinnklädda stolar avlägsnas från rummet. Möblemanget ersätts med det möblemang som använts vid möten och konferenser på Brukshotellet. Bordet är tillverkat av firman Per Rydén AB Nybro Sweden. Bordet har saluförts som matsalsbord och tillverkaren finns representerad på Nationalmuseum. Möblemanget är alltså kvalitativt och är även smäckert i sitt utförande vilket gör att sittgruppen kommer att upplevas som mindre dominerande i rummet. För att smälta in i miljön bör även bordet och stolarna målas i en matt färg av pärlgrå nyans med pensel. Stolarna har klädd sits som behöver kläs om. Det nya tyget kan vara ett kraftigt bomullstyg med mustigt eller rostigt röda ränder.

De två halvmånebord som är placerade mellan dörrarna vid inre väggen är två identiska spelbord. Då deras användning bättre passar i ett sällskapsrum som stora förmaket så bör dessa flyttas in dit och placeras längs väggarna mellan fönstren. Dessa ersätts med två spelbord från Brukshotellet som idag fungerar som skrivbord i gästrummet.

Fyra axetstolar står idag längs yttre väggen. Ytterligare två stolar är klädda och målade på samma sätt men förvaras idag på Brukshotellet, dessa återförs till rummet. Stolarna kan lämnas utan åtgärd. Vidare är rummets speglar och tavlor hängda för lågt. Föremålen bör hängas om och centreras i respektive väggfält. Rummets ståtliga karaktär skulle vidare höjas om de två taklamporna byttes ut mot ett par kristallkronor, förslagsvis från rum 308 och från sviten på Brukshotellet.

Rum 209 Stora förmaket

Historik

Det stora förmaket är herrgårdens främsta sällsksamrum. Förmaket hör till hustruns bostadssvit i herrgården vilket gör att rummet även benämns som fruns förmak. I bouppteckningarna går rummet under benämningen förmaket, salsförmaket och stora förmaket. Här umgicks man före och efter middagar samt vid tillfälliga visiter. Endast två föremål går att härleda till rummet i Elisabet Catharina Ströms bouppteckning från 1811:

<i>1 stycke Stockholms matta i förmaket</i>	13.16
<i>8 st stoppade stolar i Salsförmaket</i>	16

Det är först i Robert Fredrik Petres bouppteckning från 1839 som det går att bilda sig en uppfattning om hur påkostat rummet varit. Det mest anmärkningsvärda i inredningen är en stor golvmatta som är värderad till 150 riksdaler. Inget föremål betingar samma enorma värde i herrgården som denna matta. I dagens värde motsvarar mattan enligt värdeomräkning mer än en halv miljon kronor.¹⁴

Förmaket hade sittmöbler i form av två soffor, fyra länstolar och sex taburetter. Inte mindre än fem tebord samt satsbord kompletterade möblemang. Möblernas placering var antagligen snarlik dagens, med en sittgrupp placerad på varsin sida om kakelugnen.

Stora förmaket

<i>1 st Luskron</i>	20
<i>1 st Stor Golfmatta</i>	150
<i>2 st Hörn Kannape Soffor</i>	40
<i>1 st Stort Rund Thebord</i>	10
<i>1 st Thebord</i>	5
<i>3 st Mindre dito</i>	4
<i>2 st Satsbord med MarmorSkifvor</i>	30
<i>2 st Mindre Urnor</i>	40
<i>1 Mahogini Theskrin</i>	6.32
<i>4 st Lenn Stolar</i>	12
<i>6 st Taburetter</i>	12
<i>2 st Smerre Mahognipallar</i>	2
<i>3 st Rullgardiner</i>	6
<i>3 par Fönstergardiner</i>	40

Total kostnad av 377 riksdaler banco (1839)

I Thore Petres bouppteckning från 1854 går det att utläsa att likartade soffor finns kvar i rummet men att benämningen ändrats från hörnkanapé till divan. Sofforna är gjorda av mahogny och är klädda med ylletyg. Fyra *fauteuiller*, det vill säga fåtöljer som var dåtidens benämning på länstol/karmstol var klädda i samma tyg, så även fyra stolar. Sex stycken stolar av cederträ, vilket kallades för sockerkistträ, var stoppade och klädda med kattuntyg, det vill säga bomull med färgtryck. Två väggfasta speglar som inte nämns i tidigare uppteckningar hade tillkommit, troligtvis var dessa placerade mellan fönstren. Kristallkronan med 12 ljushållare är med stor sannolikhet den som syns på bilden från 1860-talet (bild 24). Två spelbord nämns också.

Stora förmaket

2ne Tagelstoppade Divansoffor af Mahogny med Yllebeklädnad

¹⁴ Edvinsson, Rodney, och Söderberg, Johan, 2011, A Consumer Price Index for Sweden 1290-2008, Review of Income and Wealth, vol. 57 (2), sid. 270-292.

4 st dito Fauteuiller af dito med dito dito	
4 st dito Stolar af dito med dito dito	100
6 st dito dito Sockerkist med Kattunsbeklädnad	4
2ne Divansbord	26.32
3ne Lufter Fönstergardiner, hvita	6
2ne Wägghasta Speglar	
1 Stor ChristallKrona med 12 pipor	20
2 Pallar	0.16
1 Eldgaffel	0.08
1 Bättre Yllematta	66.32
3ne Målade Rullgardiner	2
2 Spelbord	6.32
3 Små Thebord	2

Total kostnad av 233 riksdaler banco (1854)

Bild 24. Det tidigaste fotografiet från herrgården visar Elisabeth Petre sittande i lilla förmaket. Det stora förmaket närmast i bild. 1860-tal. Foto: Länsmuseets samlingar XLM_A 95-863.

Bilden från 1860-talet visar det som Elisabeth Petre ritat och beskrivit i text. Vid denna tid var väggarna ljus gröna. Möblerna som var i nyrokoko var gjorda av mahogny och var klädda med rödbrunt ripstyg. Tavlan som syns i bakgrunden

på bilden var Johan Fredrik Höckerts "Kulla". Andra tavlor som nämns i beskrivningen är "Eugenius" porträtt, ett par sjöstycken av Plageman, samt ett vattenfall av Elgdorf. Rummet hade totalt fem soffor vid denna tid. Fyra soffor var placerade längs rummets inre väggar och en rund soffa stod på golvet mitt i rummet. I rummets inre hörn stod pelare placerade, troligtvis i mahogny. Dessa pryddes med marmorurnor. Stolar samt små fällbord var placerade längs rummets hela yttre vägg. Två stora speglar hängde mellan fönstren.

Bild 25. Rummet år 1908. Foto: Läns museets samlingar XLM_A 97-1173.

Bilden från 1908 (bild 25) visar att 1860-talets interiör är oförändrad men att rummet har möblerats efter Per Erikssons och Hedvig Ulfsparrés ombonade smak. Möblerna går i ljus gustaviansk stil och har möblerats mer fritt. Mellan fönstren på ytterväggen hänger ett speglpar som fortfarande finns kvar på herrgården. Dessa är troligtvis desamma som skymtar på bilden från 1860-talet. Idag är paret dock splittrat och den ena spegeln hänger i tamburen, rum 211, och den andra i rum 309 på övervåningen. Stora delar av det övriga möblemanget var troligtvis inköpt av Per och Hedvig eftersom Hedvig tog alltsammans med sig till Kungsgårdens herrgård efter Pers bortgång. Många av möblerna på bilden tillhör idag Läns museet Gävleborgs samlingar efter Hedvigs donation. Kolonnerna som syns på bilden är likadana som de som fortfarande står kvar uppe i sommarsalongen. De ter sig dock vara något lägre än de nämnda och det är inte omöjligt att de i förmaket var kopior av de äldre som står i sommarsalongen.

Bild 26. 1935 Foto i samband med Nordiska museets herrgårdsinventering. XLM_A 97-1201.

Efter att Hedvig och Per lämnat herrgården fick rummet en betydligt mer informell salongsmöblering, anpassad efter tidens ideal. När Göran Axel Nilsson utformade sitt möbleringsförslag 1953 gjordes därför ett totalt omtag gällande rummets inredning. Två soffor hämtades från matsalen och mahognyrummet, en takkrona från kabinettet på övre våningen, det vill säga rum 309. Två spelbord skulle ställas in i rummet, varav det ena hämtades från matsalen och det andra från mahognyrummet. En sengustaviansk byrå, skulle hämtas från sommar-salongen i övre våningen samt två taburetter från mahognyrummet och diverse alrotsbord. Två porträtt som hängde i matsalen skulle också hängas in i rummet. Utöver de föremål som redan fanns på herrgården föreslog Nilsson att möbleringen skulle kompletteras med diverse inköp av inventarier. Bland dessa ett antal fåtöljer, stolar och taburetter i empirestil som skulle matcha sofforna. Även föremål som ljusstakar till byrån, en vägghendyl, en golvmatta, en barometer, en sydd eldskärm, ett flaskfoder samt andra lämpliga ting. På väggarna ansågs det lämpligt att hänga gravyrer i passande ramar samt ett kopparsticksporträtt av Napoleon eller dylikt.

Rummet kom att iordningställas helt efter Axel-Nilssons förslag, vilket bilder från 1954 och 1956 visar. Förmaket stod helt oförändrat till dokumentationen som skedde 1978 (bild 27).

Bild 27. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

Bild 28. 2014 foto i samband med dokumentation. Foto: Läns museet Gävleborg.

Rummet har fortfarande i stort sett samma utförande som det fick på 1950-talet. En del av föremålen som avlägsnades i samband med att herrgården blev kontor har dock inte återförts till rummet, vilket gör att det idag ger ett stelt och avskalat intryck. Mattor och karmstolarna har också avlägsnats. De saknade karmstolarna är troligtvis de som kom att hamna i sviten på Brukshotellet.

Åtgärdsförslag

Det befintliga möblemanget behålls i rummet. Rummet behöver dock möbleras upp med fler möbler då det idag upplevs som kalt. En karmstol hämtas från direktörens lägenhet samt stolar från vinden lagas och kläs i lämpligt tyg. Samtliga hör till möblemanget. Det spegelpar som hängde i rummet redan på 1860-talet återförs till rummet. Den ena hämtas från tamburen och den andra från rum 309. De två spelbord som står i matsalen flyttas in i rummet. Dessa kan placeras längs väggarna mellan fönstren eller på annat lämpligt ställe.

Mattan bör bytas ut mot mattor enligt principen som syns på bilden från 1978. Befintlig matta kan läggas i lilla förmaket eller annat lämpligt rum. Barometern flyttas in till rum 204. Den empirklocka som hänger i matsalen på brukshotellet restaureras av konservator och hängs därefter upp i rummet. Intrycket av rummet skulle vidare höjas om kolonner och urnor införskaffades. De elektrifierade empirljusstakarna som idag står i fönstren placerat på kolonner eller pelarbord i hörnen längs innerväggen. Porträttet föreställande Fredrik Petré från rum 308 återförs med makan som återfinns i sviten på Brukshotellet. Dessa hängs i rummet.

Rum 210 Fruns kabinett

Historik

Fruns kabinett var ett litet rum i anslutning till fruns sängkammare. Detta rum hade en mer privat prägel och användes som arbetsrum av patronens hustru. I detta rum kunde även gäster få sitta ned och vänta på att frun skulle ta emot dem vid visiter. Rummet användes då som ett mer informellt sällskapsrum för de närmsta väninnorna. Kabinettet har även kallats för ekorummet på grund av sin väggdekor som är utförd av Asplind då herrgården byggdes. Kabinettets möbler går att spåra till Robert Fredrik Petres bouppteckningen från 1839. Rummet var då sparsamt möblerat, med en soffa, fyra länstolar, taburetter, tebord och sybord. Den stora urnan som nämns stod troligtvis placerad i fönstret.

Kabinettet

1 st Kanapesoffa	20
1 st Stor Urna	2
1 st Thebord	6.32
1 st Sybord	5
4 st Lennstolar	20
2 st Taburetter	3
1 st Rullgardin	2
1 Par Fönstergardingar	8

Totalt värde av 66.32 riksdaler banco (1839).

Enligt Thore Petres bouppteckning från 1854 ter sig rummet mer övermöblerat. En spegel med tillhörande pelarbord, en byrå, en kommod och en enmanssäng har tillkommit utöver rummets tidigare inredning. Troligtvis var sängen en gästsäng som gick att skjuta ihop och bäddades ut vid tillfällen då den skulle användas.

Cabinettet

1 Förgylld Spegel med dito Pelarbord och Marmorskifva	25
1 Enmans Säng af betsade träd	3.16
1 liten Soffa med tagelstoppning och bomullsdamaskbeklädnad	6.32
1 litet Sybord af Mahogny	2
1 Bureau af dito	6.32
4ne Stolar och 2ne Tabouretter av Mahogny med	

<i>Kattuns beklädnad</i>	6
<i>1 Kommod med Marmorskifva</i>	2
<i>1 Pendyl af Gjutet Tackjern</i>	0.08
<i>1 Eldgaffel</i>	1
<i>1 Luft Fönstergardiner, hvita</i>	1
<i>1 Yllematta, gammal</i>	0.32
<i>1 Målad Rullgardin</i>	

Totalt värde av 53.20 riksdaler banco (1854)

Elisabeth Petres beskrivning av rummet från 1860-talet visar att en soffa var placerad längs ytterväggen, även ett skåp med spegeldörr och ett bokskåp möblerade längs denna vägg. Vid fönstret hade Elisabeth sitt sybord och längs den inre väggen stod hennes skrivbord. Möblerna var av valnöt och klädda med rött sidentyg.

Bild 29. Foto från 1908. Foto: Läns museets samlingar XLM_A 97-1175.

Dagens möblemang i rummet är likt det som möblerades av Per Eriksson och Hedvig Ulfsparre. Möbleringsprincipen med soffan längs ytterväggen är densamma som den troligtvis alltid har varit i detta rum. När Nordiska museet inventerar herrgården 1935 var rummet möblerat på detta sätt men med något annorlunda möbler.

Bild 30. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

Enligt möbleringsförslaget från 1953 skulle detta rum möbleras likt en sängkammare, för att göra detta skulle en empiresäng från herrgården samt två pottskåp flyttas till rummet. Vidare föreslogs att den gustavianska byrån, som vid denna tid stod i sommarsalongen, hämtades till rummet samt ett mindre fällbord och en empirespegel som hängde i matsalen. Tre Martin-gravyrer från biblioteket skulle också flyttas ned. För att komplettera möblemanget skulle ljuskrona, ljusstakar och bordspendyl till byrån, soffa, matta och diverse stolar och föremål köpas in. Att döma utifrån bildokumentation från tiden så genomfördes inte möbleringsförslaget utan återställdes i stil med bilden från 1908 (bild 29). Detta utseende och möblering vidhöll rummet tills dess att herrgården omdanades till kontor vid slutet av 1970-talet. I samband med renoveringen under 1990-talet återställdes rummet till ursprungligt skick. En stor del av möblerna som stått i rummet innan omdaning återfördes.

Bild 31. Kabinettet i samband med dokumentation 2011. Foto Länsmuseet Gävleborg.

Åtgärdsförslag

Större delen av möblemanget behålls i rummet. Sybordet kan ersättas med det lilla arbetsbordet som står i rum 204. Tebordet placeras på annan plats i rummet och ersätts med lämpligt bord. Lämpliga tavlor med mer romantiska motiv hängs på väggen. Rummet skulle vidare bli mer ombonat av att lämpliga gardiner hängdes upp. Byrån är i relativt dåligt skick och det föreslogs redan 1953 att den skulle genomgå en konservering. Baljstolarna från direktörens lägenhet återförs till rummet, den ena är i behov av rengöring. Taburetterna från rum 308 återförs till rummet, kläs om i ett mer anpassat tyg.

Rum 211 Fruns sängkammare

Historik

Sängkammaren är det innersta rummet i fruns bostadssvit. Robert Fredric Petres sista fru avled 1811, det är därför oklart om rummet användes under stor del av 1800-talet. Att döma av bouppteckningarna var dock rummet rikligt möblerat för att rymma alla fruns behov. Utöver en säng med omhänge rymde rummet 1839 ett piano. En respekterad högreståndskvinna skulle nämligen vid denna tid kunna mästra instrument, gärna flera. Övning skedde även därför i det innersta rummet. Flertalet bord för olika användning fanns även möblerade i rummet. En byrå och inte mindre än åtta stolar med höga karmar fanns även i rummet.

Sängkammarn

1 st Säng med Omhänge		25
1 st Madrass	No 1	11.33
1 st Bolster	No 1	17
2 st LångKuddar	No 1	7
2 st Korrtta Dito	No 1	2.32
1 st Säng Täcke		4
1 st Klaver		33.16
1 st Stor Spegel	wäggfast	går ut
1 st Toalet Spegel		3
1 st Bira		30
2 st Taflor		
1 st Bord med Bleck Bricka		6

<i>1 st Mindre Sattsbord</i>	4
<i>3 st Thebord</i>	6
<i>2 st Natt Kommoder</i>	10
<i>8 st Stolar med Höga Karmar, Tagsits</i>	16
<i>2 st Rullgardinger</i>	4
<i>2 Par Fönstergardiner</i>	20

Totalt värde av 205 Riksdaler banco (1839)

Då Thore Petre avlider har rummet med stor sannolikhet inte använts på länge. Det rikliga antalet möbler och deras ringa värde talar för att rummet användes som förvaring.

Sängkammaren

<i>1 hvitmålad Dubbelsäng</i>	3
<i>2 Taflor</i>	4
<i>1 väggfast spegel med ett hvitmåladt bord</i>	0.24
<i>1 fl. Schatull</i>	2
<i>1 Toalettbord af Mahogny</i>	10
<i>1 Skrin</i>	1
<i>1 Bureau af dito</i>	6.32
<i>1 Spegellåda</i>	0.16
<i>1 Mahogny Soffa med Kattunsbeklädnad</i>	8
<i>1 Skrin</i>	0.32
<i>1 betsadt gammalt Thebord</i>	1.16
<i>1 Klädskåp af betsadt träd</i>	3
<i>1 litet Bord med målad bleckskifva</i>	1.16
<i>1 Yllematta, gammal och af sämre sort</i>	1
<i>1 Eldgaffel</i>	0.08
<i>2ne Par Fönstergardiner, hvita</i>	2
<i>2 målade Rullgardiner, gamla</i>	1.16
<i>1 betsad Soffa med ljusblå dynor</i>	1.16
<i>1 kommod mer marmor skifva</i>	2
<i>6 hvita fåtöljer och 4 taburetter med kattun</i>	6.32

Totalt värde av 54.08 riksdaler banco (1854)

Vid 1860-talet fick rummet återigen en inneboende fru i form av Elisabeth Petre. Enligt hennes beskrivning hade rummet då mycket ljusgröna väggar. Möblerna var i valnöt och möbeltyg och sängomhänge var grönt och tvärrandigt. Sängen var placerad längs östra väggen. Rummet var även möblerat med en chiffonjé och en byrå, samt en soffa och diverse stolar. Ett tvättställ och ett toalettbord hörde också till inventarierna.

Bild 32. 1918 Hedvigs sängkammare. Foto: Läns museets samlingar XLM_A 97-1180.

Bild 33. 1918 Hedvigs sängkammare. Foto: Läns museets samlingar XLM_A 97-1187.

Bilder från 1918 visar att rummet var möblerat som sovrum med en gustaviansk dubbelsäng och diverse stoppade sittmöbler som donerades till Läns museet Gävleborg efter Hedvig Ulfsparre. Fruns sängkammare användes med största sannolikhet av Hedvig som sovrum. Efter att Hedvig lämnade herrgården är det troligt att rummet stod utan användning då det inte verkar tagits upp i de dokumentationer som genomförts på herrgården under 1900-talet.

Bild 34. Sängkammaren i samband med dokumentation 2014. Foto: Länsmuseet Gävleborg.

Då renoveringen av herrgården påbörjades under 1990-talet var rummet tapetserat med 1950-talstapeter. Under dessa återfanns tre färglager, det ursprungliga var grönt, så även det andra lagret, så som Elisabeth Petre beskrev. Detta lager var även dekormålat på samma sätt som lilla förmaket. Det tredje färglagret var från 1911 års renovering och det är detta utseende som rummet kom att återställas till. Möblerna som idag står i rummet kommer från Brukshotellet och har ställts dit i väntan på att de skall kläs om. Enligt foton från 1978 låg mattan i den övre hallen. I rummet förvaras även ett taffelpiano.

Åtgärdsförslag

Rummet bör iordningställas som sängkammare av museal karaktär. Eftersom rummets ytskikt återställts till det utseende det hade under Hedvig Ulfsparres tid på herrgården så kan rummet med fördel spegla denna tid. På vinden står ett helt sovrumsmöblemang som troligtvis inköptes av SKF då auktioner hölls vid Kungsgårdens herrgård efter Ulfsparres bortgång. Bilddokumentation visar nämligen att Hedvig använt möblemanget på herrgården i Kungsgården. Möblemanget består av en dubbelsäng, en soffa samt ett skåp. Skåpet är något slitet i färgen vilket kan retuscheras med ej helt målas om. På golvet läggs en brysselmatta med blomstermotiv som förvaras i en kista på vinden. Ett porträtt på Hedvig placeras på lämplig plats, detta kan vara ett inramat, förstorat fotografi.

Befintligt möblemang i rummet återförs till Brukshotellet. Mattan placeras i annat lämpligt rum på herrgården. Om taffeln får plats kan den behållas i rummet, annars flyttas till lämplig plats i herrgården.

Rum 212 Jungfrukammaren

Historik

Enligt ursprungliga ritningar av Thure G. Wennberg var rummet indelat i handkammare och jungfrukammare. Detta förslag kom dock troligtvis inte att genomföras, utan hela rummet kom istället att bli jungfrukammare. Däremot har rummet i senare tid kommit att indelas i flera rum. Enligt Elisabeth Petres beskrivning från 1860-talet var rummet i väster indelat i ett gästrum, ”i väntan på andra tider”, enligt noteringarna. Den östra delen var byggd som två så kallade bekvämlighetsrum, det ena rummet hade med andra ord en torrklosett

och det enda var troligtvis ett förmak till denna. Förmaket var en luftsluss som skulle förhindra att lukt spred sig från klosetten.

Enligt ritningar från år 1900 hade rummet då indelats i garderob och badrum. Vid inventeringen från Nordiska museet 1935 var rummet fortfarande indelt i två, varav det västra rummet återigen benämndes som jungfrukammare och det västra fungerade som en passage in till fruns sängkammare.

Husföreståndarinnan Elin Hjort af Ornäs skall ha bott här vid denna tid.¹⁵ 1951 benämns rummet som chaufförsbostad och var då indelat i sovrum och kök.

Senare har vaktmästaren kommit att bo här vilket gör att rummet tillsammans med rum 213 kallas för vaktmästarbostaden.

Bild 35. Rum 212 vid dokumentation 2014. Foto: Länsmuseet Gävleborg.

Vid 1990-talets renovering återställdes rummet till en karaktär som andades tidigt 1900-tal. Eftersom rummet byggts om så många gånger så var den ursprungliga inredningen svår att spåra. Idag förvaras ihopsamlade tavlor och fotografier från herrgården i rummet, samt diverse omaka möbler.

Åtgärdsförslag

Tillsammans med rum 213 kan rummet fungera som utställningsrum som kan berätta om herrgårdens historia. Om guidningar hålls på herrgården kan dessa inledas här och rummen kan även berätta om herrgården och företagets historia för gästerna. Soffan ställs upp på vinden och tebordet flyttas till rum 309. Förslagsvis kan det lilla möblemanget från rum 213 flyttas in och placeras längs långväggen. Golvuret flyttas till något av de mer förnäma rummen på herrgården.

Längs väggen där det lilla toalettbordet idag står kan det stora barockskåpet placeras. Det stod tidigare i matsalen och förvaras idag nedmonterat på vinden. I skåpet placeras föremål som hörts matsalen till, så som porslin, silver och linne som kan visas upp för besökarna.

¹⁵ PM, I Dandanell, SKF Steel Engineering AB, 1986. Kopia i Länsmuseet Gävleborgs arkiv, Hofors Herrgård, kapsel II

Rum 213 Garderob

Historik

Enligt ritningarna från då herrgården byggdes var rum 213 och rum 214 ett och samma rum men har senare har det kommit att byggas om. Ursprungligen benämndes rummet som garderob, som hade anslutning både till jungfrukammaren samt fruns sängkammare. Enligt Elisabeth Petres beskrivning från 1860-talet användes kammaren då som handkammare. En handkammare var ett litet rum som var avsett till förvaring av föremål som användes inom hushållet. Enligt beskrivningen fanns här ett linneskåp och ett kryddskåp samt ett skåp för smutsigt duktyg. Enligt en ritning från år 1900 benämns rummet som *afklädningsrum*. Rummet finns inte omnämnt i några av de inventeringar som genomfördes under 1900-talet.

Bild 36. Foto taget i samband med dokumentation 2011. Foto: Länsmuseet Gävleborg.

På grund av att rummet byggts om flera gånger gick dess ursprungliga utseende inte att återställa. Istället inreddes det enligt samma princip som rum 212, med ett utförande av tidigt 1900-talskaraktär.

Åtgärdsförslag

I rummet iordningställs en utställning som speglar brukets och herrgårdens historia. Möblemanget flyttas in i rum 212.

Rum 214 Tambur

Historik

Ursprungligen var detta rum sammanbyggt med rum 213, och tjänade då garderob. I Thore Petres bouppteckning från 1854 har dock rummet byggts om eftersom en tambur då nämns. I denna ligger två tåg mattor på golvet, detta var en form av vävd grov matta som skulle skydda golvet. Rummet var möblerat med en dragkista och ett vitmålat bord. På väggen hängde en liten lampettspegel.

Tambur

2ne Tåg mattor	16
1 Dragkista	2
1 Rullgardin av lärft	0.08

1 Lampettspegel
1 Hvitmåladt Bord

0.16
0.08

Totalt värde av 18.32 riksdaler banco (1854)

Även Elisabeth Petre beskriver vid 1860-talet rummet som tambur. Det är enligt hennes planskiss möblerat med ett litet ovalt bord och två stolar vid fönstret. Rummets nuvarande inredning tillkom någon gång under senare delen av 1800-talet. Elisabeth Petres ritning visar att rummet hade tre överljusfönster som gav dagsljus till ett litet betjäntrum som nåddes via förstugan. Rummet har idag byggts om till toaletter men de tre fönstren kvarstår. Enligt en ritning från år 1900 hade tamburen gjorts om till *toilett*. Enligt ritning ur Nordiska museets herrgårdsinventering hade dörröppningen in till det gamla betjäntrummet då tagits upp i väggen. Rummet kom att målas helt och hållet i vit färg, troligtvis redan i samband med renoveringen 1911. Vid den stora renoveringen under 1990-talet återställdes rummet till det utseende det hade under det senare 1800-talet, med ekådrade väggar.

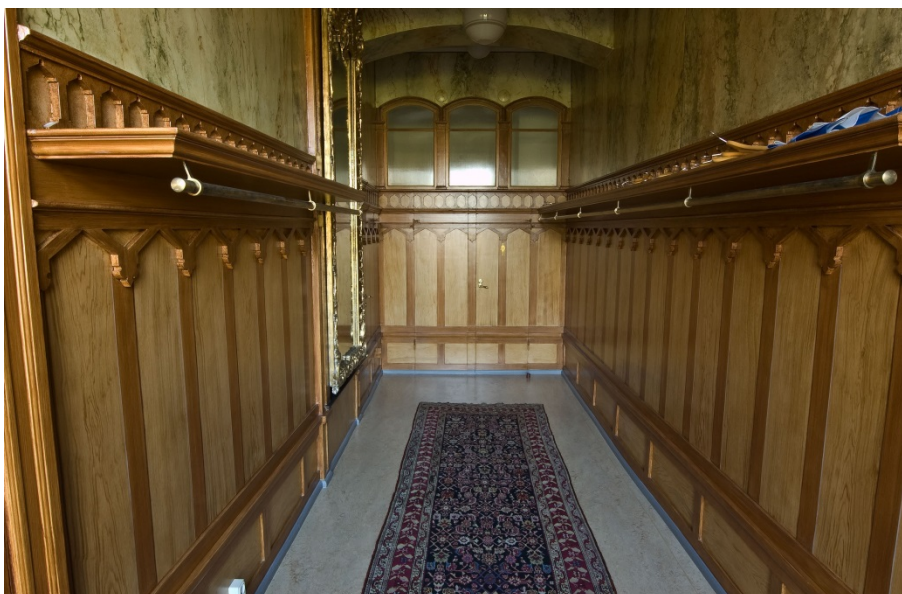

Bild 37. Foto taget i samband med dokumentation 2011. Foto: Läns museet Gävleborg

Åtgärdsförslag

Den spegel som idag hänger i tamburen, för att dölja en nisch, är en del av ett spegelpar. Dessa två speglar bör sammanföras och hängas i det stora förmaket där de ursprungligen hängit. Om måtten stämmer kan spegeln ersättas med en annan som förvaras på vinden.

Övre våningen

Herrgårdens övre våning byggdes för att användas till fest samt gästövernattnig. Den stora salongen i öster användes som komplement till nedervåningens matsal. Här kunde de större festerna hållas. Som man kan utläsa av Thure G. Wennbergs originalritning så var salongen överdådigt planerad då den skulle löpa genom två våningar, vilket hade givit rummet en ansenlig takhöjd. Dessa planer kom dock inte att förverkligas, utan rummets takhöjd överensstämmer med intilliggande rum. Utöver andra små korrigeringar i planlösningen kom Wennbergs förslag att genomföras. Den nordvästra delen av våningen är byggd som en entresolvåning. Detta innebär att de två gästrummen har reducerad takhöjd för att rymma ytterligare två gästrum en halv våning upp. De sistnämnda gästrummen har kommit att kallas för fällorna.

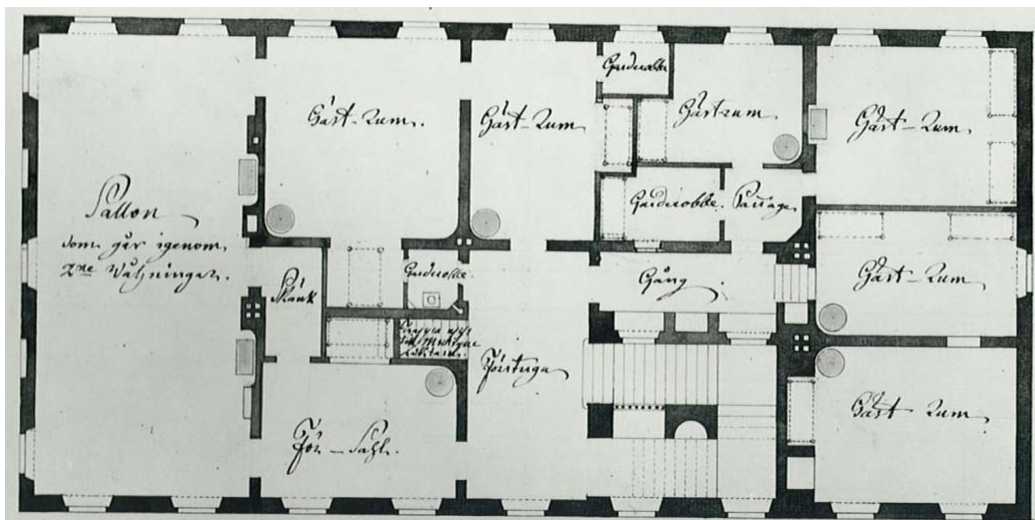

Bild 38. Thure G. Wennbergs ursprungliga ritning. Ur Nordiska museets herrgårdsinventering 1935. Kopia i Läns museet Gävleborgs arkiv.

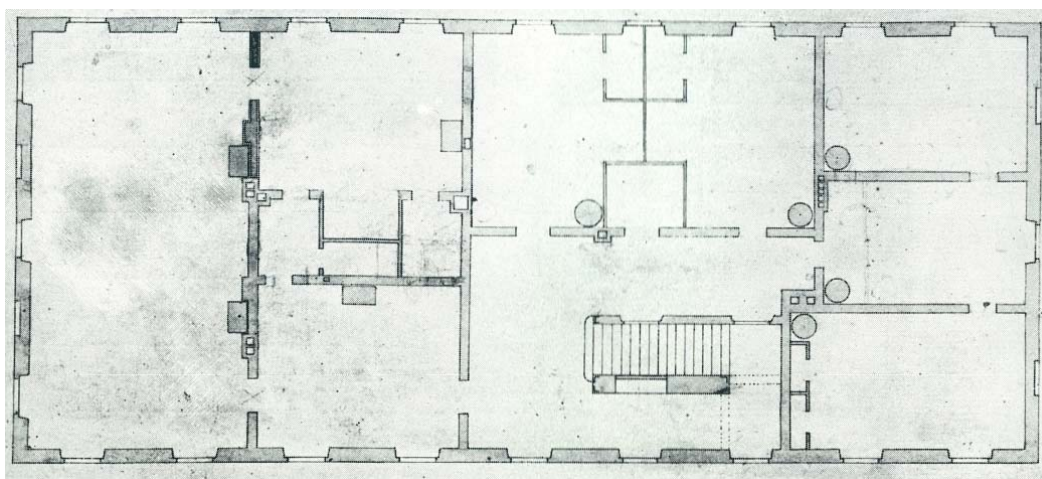

Bild 39. Avritning och ändring av Wennbergs ritning. Denna ritning är den som enligt Hans Beskow kom att gälla. Kopia ur Bruksherrgårdar i Gästrikland, Hans Beskow.

Till stora delar är planlösningen intakt även på herrgårdens övervåning. Även användningen av rummen har till stor del bevarats. De förändringar som skett är framförallt att det som ursprungligen var salsförmak har gjordes om till bibliotek. Troligtvis skedde detta någon gång runt sekelskiftet 1900. Den senaste ombyggnationen av biblioteket skedde 1939 och denna tids prägel har blivit bevarad i rummet. Detta förmak var ursprungligen den enda passagen in till den stora salongen. Rummet som ligger i anslutning till salongen i söder var ursprungligen det finaste gästrummet. Det gick att nå via en passage från förmaket samt från salongen, dörren från rum 308 fanns inte utan togs upp först på 1900-talet. Tjänstefolkets trapp intill dessa rum var ännu inte byggd utan en alkov för sängen i det finaste gästrummet tog upp en del av detta utrymme. I och med att salens förmak byggdes om till bibliotek kom det finaste gästrummet att överta rollen som förmak.

De utrymmen mellan gästrummen 308 och 307 som idag används som passage samt toalett var ursprungligen byggda som garderobsutrymmen. Passagen mellan gästrummen 303 och 306 fanns inte heller ursprungligen utan byggdes antagligen i samband med renoveringen under 1860-talet.

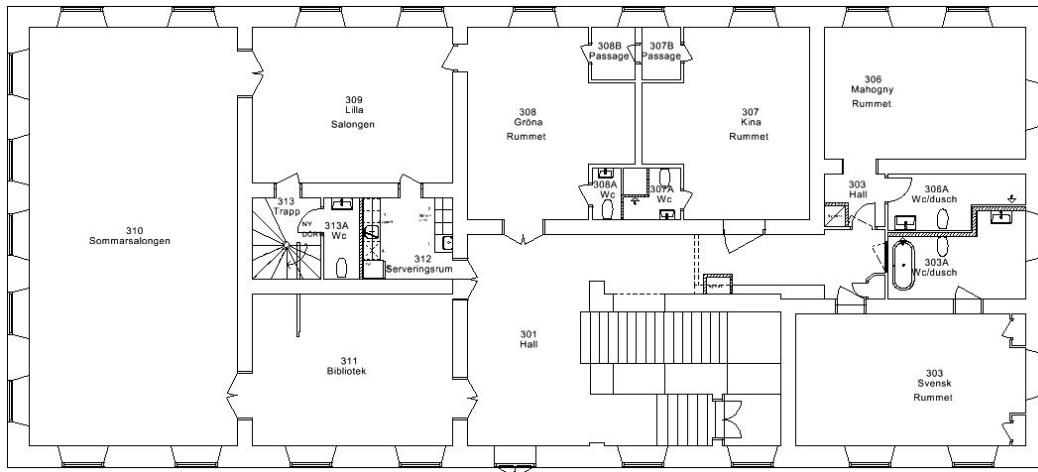

Bild 40. Den planlösning som herrgården får i samband med 2014 års ombyggnation. Ritning Marcus Olhans, Arkitektgruppen GKAK.

Bouppteckningarna från 1800-talet benämner flera av övervåningens rum, Robert Fredrik Petres bouppteckning från 1839 är den uppteckning som ger den mest systematiska beskrivningen av övervåningen. Genom att komplettera med uppgifter från de andra två uppteckningarna har en sammanvägd tolkning gjorts av övervåningens användning. Inga ritningar eller beskrivningar angående övervåningen efterlämnades av Elisabeth Petre som så noggrant annars beskrev herrgårdens nedervåning på 1860-talet.

1811 nämns ett flertal rum som samtliga troligtvis hör till övervåningen då samtliga förekommer i ett sammanhängande avsnitt av bouppteckningen. Rummen som räknas upp är följande: salongen (310), salongsförmaket (311), mörka rummet (309), två bättre gästrum (307 & 308), unga herrarnas rum (303) och mamsällkammaren (304). Ytterligare ett rum nämns, förkortat till allmänne (306). Rummet återkommer i senare bouppteckningar under namnet allmänningen. Inom parentes är numret på de rum som troligtvis är de som omnämns.

<i>1 stycke Cristals Lampa i Salongen</i>	<i>30 Rdr</i>
<i>8 Stoppade stolar i Salongsförmaket</i>	<i>16</i>
<i>1 st Säng med rödrandigt överdrag i Mörka rummet</i>	<i>8</i>
<i>2 st speglar i dessa rum</i>	<i>40</i>
<i>2 st Spegel i bättre gästrummen</i>	<i>40</i>
<i>9 st målade bord i Gästrummen</i>	<i>6</i>
<i>1 st Större Säng med rosigt öfverdr. i Allmänne</i>	<i>20</i>
<i>6 st Stolar & 2 taburetter i U:herrarnes rum</i>	<i>4</i>
<i>2 st Sängar med omhänge i Dito</i>	<i>2</i>
<i>1 st Säng med Blått omhänge i Mamsällkammaren</i>	<i>4</i>
<i>1 st Soffa, 4 st Stolar, 4 Taburetter i Dito</i>	<i>8</i>

I Robert Fredric Petres bouppteckning från 1839 är alla inventarier förtecknade rumsvis. De rum enligt bouppteckningen med stor sannolikhet tillhör övervåningen är inventerade enligt följande ordning: *Bästa gästrummet* (309), *salongsförmak* (311), *blå gästrummet* (308), *gräddlina gästrummet* (307), *allmänningen* (306), *mamsells rum och barnkammaren* (304 och 303), samt *stora salongen* (310) och *salongsgången* som idag är tjänstefolkets trapphus.

I Thore Petres uppteckning från 1854 nämns följande rum i angiven ordning: *Blå gästrummet* (308), *gredelina gästrummet* (307), *allmänningen* (306), *gröna rummet* (troligtvis 309), *gula rummet* (troligtvis 311) och *salongen* (310). I följande förteckning nämns alltså inte barnkammare och mamsells kammare vilket ter sig logiskt då herrgården inte användes för permanentboende under

denna tid. Det finare gästrummet (309) ter sig även ha förlorat sin användning som övernattningsrum. Hur övervåningen användes av Casimir och Elisabeth Petre fram till konkursen är oklart.

Övervåningen fotograferades första gången 1908, men endast de finare rummen dokumenterades då. Då Göran Axel-Nilsson skrev sitt möbleringsförslag till herrgården 1953 så omfattades endast biblioteket, salongen, rum 309 som då kallades kabinett samt den övre hallen. 1963 genomfördes en renovering som iordningställde alla rum på övervåningen, en beskrivning över herrgården från 1967 som skrevs av Gunnar Granlund omfattar övervåningens alla rum. Rummen som nämns är i denna beskrivning: övre hallen (301), biblioteket (311), sommarsalongen (310), lilla salongen (309), gröna alkoven (308), kinarummet (307), mahognyrummet (306), gavelrummet (304) och svenskrummet (303). Många av dessa benämningar på rummen används ännu idag.

Rum 301 Övre Hallen

Historik

Den övre hallen går ej att spåra i bouppteckningarna utan den första beskrivning som finns över rummet är i form av ett fotografi från 1908. Precis som i den nedre hallen hade den övre då träådrat dekorationsmåleri som tillkom i samband med renovering på 1860-talet. På väggarna hade ett galleri av tavlor hängts. Rummet var i övrigt inrett i nationalromantisk stil med så kallade munkstolar med tillhörande soffa.

Bild 41. Rummet år 1908. Foto: Läns museets samlingar XLM_A 97-1185 1908.

I samband med renoveringen 1911 målades hela interiören vit. En infodrad vatten- och brandpost byggdes i gången, tidigare stod där vedlårar. Nordiska kompaniet genomförde arbetet.¹⁶ Målningarna som idag dominerar rummet är utförda under 1920-talet och är gjorda av konstnär Ecke Hedberg. Motivet föreställer en vy över Hofors. Även dörrbladen har Hofors-motiv, men dessa

¹⁶ Enligt kopior av handlingar i Läns museet Gävleborgs arkiv, Hofors herrgård, kapsel II.

utfördes redan under mitten av 1800-talet av marinmålaren Abraham Plagemann.¹⁷

Bild 42.1918 - Övre hallens utförande efter renoveringen som genomfördes 1911. Foto: Läns museets samlingar XLM_A 97-1170

Enligt möbleringsförslaget från 1953 så skulle Per Erikssons porträtt flyttas in i biblioteket. Detta genomfördes dock aldrig. Skåpet var Hedvigs och hade därför avlägsnats. Skurna äldre stolar plockades bort och ersattes med chippendalestolar från Nordiska kompaniet. Flera tavlor och prydnader plockades bort och enligt förslaget skulle rummet hållas avskalat. Hallen behöll sin möblering med chippendalestolar från Nordiska kompaniet, samt bordet i renässansstil som ännu står i rummet.

¹⁷ Boox, Lena. *Hofors Herrgård. Antikvarisk kontroll vid renovering av herrgårdsbyggnad*. Rapport – Läns museet Gävleborg 2001:05.

Bild 43. Övre hallen i samband med dokumentation 2011. Foto: Länsmuseet Gävleborg.

I samband med renoveringen på 1990-talet återfördes Ecke Hedbergs målning till rummet. Ursprunglig färgsättning återställdes i rummet. Karmstolar i barockstil ställdes in i rummet tillsammans med ett bord som stod i rummet i samband med fotodokumentationen 1978.

Inom det iordningställande som nu sker på herrgården har en mathiss installerats i gången som löper mot rummen i väster. Denna installation har inneburit att en inklädd vatten- och brandpost som tillkom 1911 delvis har avlägsnats.

Åtgärdsförslag

Rummet bör fortsättningsvis ha en återhållsam möblering. Stolarna avlägsnas från rummet, två av dessa kan ställas i den nedre hallen. Bordet ställs undan och ersätts med det spelbord i nyrokoko som står på brukshotellets övervåning. Detta bedöms som samtida med målningarna på hallens dörrar. På väggen ovanför bordet hängs den lejaklocka som hänger i övre hallen på Brukshotellet. Eventuellt kan smäckra stolar placeras i hörnen bredvid dörrarna. En månskenslampa från Brukshotellets entré hängs i taket.

Rum 303 Gästrum

Historik

Detta rum benämndes enligt Wennbergs ritningar som gästrum. Tillsammans med intilliggande rum 304 har detta rum lägre takhöjd än övriga våningen. Detta till följd av att en entresolvåning byggts ovanpå dessa rum. Den låga takhöjden och det faktum att detta har fönster i nordlig riktning talar för att detta rum aldrig innehaft en hög status. Detta faktum stärker idén att rummet varit barnkammare, vilket bouppteckningarna antyder. Thore Petre var född 1793 och enligt kyrkböckerna skall han ha haft en bror som var född ett år tidigare. Detta bekräftas även enligt bilaga i tidigare skriven rapport av länsmuseet.¹⁸ Kanske är det dessa unga herrar som nämns i Elisabeth Catharina Ströms bouppteckning från 1811. I 1839 års bouppteckning förtecknas barnkammaren och mamsellkammaren tillammans. Då nämns bland annat en liten säng med madrass och

¹⁸ Boox, Lena. *Hofors Herrgård. Antikvarisk kontroll vid renovering av herrgårdsbyggnad*. Rapport – Länsmuseet Gävleborg 2001:05.

kattunstäcke. Alternativt användes rummet som gästrum för barn. I bouppteckningen från 1854 benämns rummet tillsammans med rum 304 som Smårummen varav detta borde vara det som beskrivs som det yttre rummet.

Vilken användning rummet hade från Casimir och Elisabeth Petres tid på herrgården fram tills det att rummet omnämns som svenskrummet 1967 är oklart. Dåtidens beskrivning av rummet berättar att den gustavianska säng som fortfarande står i rummet har fått sitt bakstycke kompletterad med en rosett. Den gustavianska divan som syns på bilden från 1978 saknar bakstycke och påstås ha varit längre men har kortats av på längden. Den andra delen skall enligt beskrivningen finnas någonstans i Hofors. Divanen förvaras idag på vinden. De kompletteringar som Gunnar Granlund föreslår skall ske är att två taburetter ställs in i rummet, en gustaviansk stol, en karmstol ett bord och en byrå i allmogestil. Efter kompletteringarna fick rummet det utseende som 1978 års dokumentation visar.

Bild 44. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

Bild 45. Rummets utseende efter 1990-talets renovering. Foto: Länsmuseet Gävleborg, 2014.

I samband med 1990-talets renovering återfick rummet en ursprunglig prägel. Bröstningen återskapades efter förlaga i rum 309. Den enkla takbården med akantusblad som hade blivit övermålad, togs åter fram och konserverades. Från golvet slipades nött färg bort. En stor del av möblemanget som stått i rummet sedan 1960-talet finns fortfarande kvar.

Åtgärdsförslag

Detta rum skall iordningställas som gästrum. Det befintliga möblemanget är lämpligt för ändamålet och behålls därför. Möblemanget kompletteras med ett vitmålat gustavianskt skrivbord från rum 4 på Brukshotellet. En karmstol som stod i rummet 1978 står idag i lilla förmaket. Denna sammanställs med paret av samma sort som står i rum 308. Den gustavianska stolen återförs även den till möblemanget i rum 308. Kanapén från rum 306 ersätter soffan och två klädda stolar med pärldekor från rum 206 flyttas in hit. Klädseln på dessa bör ses över. En passande matta läggs på golvet. Lämpliga tavlor hängs på väggarna.

Rum 304 Mamsells rum

Historik

Enligt den ursprungliga ritningen till herrgården benämndes detta rum som gästrum. Det fungerade då som passage både till rum 303 och 306. Troligtvis är rummet det som kallas för mamsellkammaren (1811) och mamsells rum (1839) i bouppteckningarna. Under 1700-talet användes mamsell som benämning på ogifta kvinnor som var döttrar till ofrälse högreståndspersoner. Endast adliga döttrar fick gå under benämningen fröken. Under 1800-talet kom dock titeln att förlora sin avgränsade betydelse. Det förekommer exempel på att kammarjungfrur eller husföreståndarinnor fick bära titeln, mot senare delen av 1800-talet blev dock användningen vida spridd bland de lägre samhällsklasserna. I rummet stod ursprungligen bland annat en säng med omhänge som nämns även i bouppteckningen från 1811. Även en soffa, fyra stolar och fyra taburetter nämns. Utifrån bouppteckningen från 1839 går det inte att tyda exakt vilka möbler som stått i rummet då mamsells rum och barnkammaren är inventerade under samma post. Enligt bouppteckningen från 1854 är det troligtvis dessa rum som benämns som Smårummen, varav mamsellkammaren enligt rummens placering borde vara det som nämns som det inre rummet och barnkammaren

det yttre rummet. Däremot visar bouppteckningarna ett motsatt förhållande mellan rummen gällande antalet fönstergardiner och sängar. I det inre redovisas två rullgardiner medan rummet i fråga endast har ett fönster. I det yttre rummet redovisas en gardin medan rummet har två fönster. Det är därför svårt att med säkerhet avgöra vilket rum som redovisats på vilket sätt.

Bild 46. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

Rummet återkommer först 1967 i källmaterialet. Det benämns då som gavelrummet och är enkelt inrett med modernare möbler än herrgården i övrigt. Flertalet av dessa förvaras idag på herrgårdens vind. Då detta rum förminskats genom ombyggnationer samt hade ett enklare utförande togs beslut i samband med 1990-talets renovering att rummet skulle byggas om till badrum. Under 2014 års renovering har rummet indelats i två badrum i anslutning till rum 306 respektive 303.

Rum 306 Allmänningen

Historik

Detta rum har alltid varit gästrum på herrgården. Det kallades under hela 1800-talet för *allmänningen*. Betydelsen av ordet allmänning är att något delas kollektivt. I bouppteckningen från 1811 tillskrivs rummet en större säng med rosigt öfverdrag. I bouppteckningen från 1839 redovisas så många som tre sängar med omhängen. Att rummet har använts gemensamt av flera gäster förklarar alltså att benämns som en allmänning. Vidare var rummet möblerat med flertalet klädda karmstolar och taburetter, en chiffonjé, ett satsbord, två tvättbord och några tebord.

Allmänningen

1 st Säng med Omhänge	6.32
1 st Madrass	6.16
1 st Bolster	17.16

2 st Kuddar	5.32
1 st Säng med Omhänge	6.32
1 st Madrass	8.36
1 st Bolster	11.16
2 st Kuddar	6
1 st Säng med omhänge	6.32
1 st Madrass	5.32
1 st Bolster	11
2 st Kuddar	4.16
3 st Sängtäcken	9
1 st Större Spegel	20
6 st Klädda Karmstolar	12
4 st Taburetter	8
1 st Schefange	6
1 st Satsbord	3
2 st Thebord	4
2 st Tvättbord	2.32
2 st Rullgardinar	4
2 par Fönstergardinar	6

Totalt värde av 171.4 Riksdaler banco (1839)

Thore Petres bouppteckning från 1854 visar att en stor del av möblerna då fortfarande finns kvar i rummet. Möblerna beskrivs dessutom mer i detalj vilket gör att det går att bilda en uppfattning om hur rummet såg ut redan 1839. Två av sängarna var enmansängar, troligtvis gustavianska då de var vitmålade. Dessa hade omhängen av kattunstyg. En soffa och åtta karmstolar i sig var klädda med gammalt kattunstyg. De två kommoderna som beskrivs kan vara de som benämndes tvättbord i den äldre bouppteckningen.

Allmänningen

2 hvitmålade Enmansängar med Kattunsomhängen	8
1 betsad Soffa med gammal Kattunbeklädnad	2
8 dito Karmstolar med dito dito	5.16
1 fyrkantigt Alrots bord	2
2 mindre betsade dito	0.32
1 målad träd bureau	2
1 Spegel med förgyld ram	5
2 gamla Kommoder med Marmorskifvor	4
2 Fönstergardiner, hvita	2
2ne Rullgardiner, målade, gamla	1.16

Totalt värde av 31,64 riksdaler banco (1854)

Ursprungligen skall en kakelugn varit monterad i hörnet vid dörröppningen. Ingång i rummet skedde då från rum 304 via en dörr i nordvästra hörnet i rummet. Under 1860-talet skedde en renovering av rummet. En kakelugn monterades då i den nisch som ännu finns kvar. Väggarna dekormålades med det måleri som går att se i rummet idag. Det var troligtvis i samband med denna renovering som golvet målades. Inga foton från första hälften av 1900-talet har gått att finna av rummet utan det förekommer först på bilder tagna i samband med dokumentationen 1978. Rummet var då tapetserat med vävtapet och en heltäckningsmatta hade lagts på golvet.

Bild 47. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

Vid 1967 års dokumentation av herrgården hade rummet kommit att kallas mahognyrummet, detta på grund av de möblemang som ställts in i rummet. Foton från 1918 visar att sängarna och taburetterna då stod i gästrum 307. Någon gång efter 1935 hade de dock kommit att flyttas in hit. Hela möblemanget kom att överföras till sviten på brukshotellet i efter att det dokumenterades 1978. Soffan, taburetterna och karmstolarna är alla ännu idag klädda med samma gröna tyg. Karmstolarna är i behov av reparation och är undanställda i strykrummet på brukshotellet. Både stolarna och taburetterna är delar av ett splittrat möblemanget som idag står i rum 309. Soffan har tillhört Hedvig Ulfsparré vilket släktens privata bilder från Kungsgårdens herrgård visar. Befintligt bord samt de två stolar som soffan idag sammanförts med i sviten är de möbler som Ulfsparré ursprungligen använde tillsammans. Enligt beskrivningen från 1967 hade soffan vid senaste renoveringen kortats av en meter, vilket inte verkar stämma då soffan hade samma längd innan renoveringen enligt tidigare nämnda bilder. De tavlor som hängde i rummet återfinns delvis idag i direktörens lägenhet.

Bild 48. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

Bild 49. Rummet i samband med dokumentation 2014. Foto: Läns museet Gävleborg.

Vid 1963 år renovering tapetsrades väggarna med vävtapet och när dessa avlägsnades vid 1990-talets renovering återfanns rummets dekorationsmålningar som tillkom på 1860-talet. Målningarna återställdes och konserverades.

Åtgärdsförslag

Sängarna från sviten på brukshotellet flyttas åter in i rummet. Befintliga sängar flyttas upp på vinden. Soffa och stolar, samt spegel och byrå från sviten på Brukshotellet flyttas även de hit. Befintlig byrå tillhör möblemanget i röda fällan och återställs därför till rum 402. Skrivbordet från rum kan 204 flyttas hit om det får plats. Kanapén flyttas till rum 303. Lämplig matta placeras på golvet. Nattkommoderna från rum 308 ställs hit.

Rum 307 Gästrum

Historik

Detta gästrum var ursprungligen ett av herrgårdens finare. Detta avslöjas av den byggda sängnischen som finns i rummet, samt dess placering i våningens planlösning. I bouppteckningarna från 1839 och 1854 beskrivs rummet som det gredelina rummet. Väggens kulör var med andra ord lila och troligtvis är det rummets ursprungliga färg. I samband med renoveringen som genomfördes under 1860-talet målades väggarna med nuvarande kulör och dekorationsmålning.

Endast en spegel kan med säkerhet tillskrivas rummet i 1811 års bouppteckning. Utöver denna redovisas även en *half imperialsäng med gredelint överdrag*, två *fauteullier* samt två *taburetter* med ett sammanlagt värde av 20 riksdaler. Robert Fredriks bouppteckning från 1839 beskriver rummets samtliga möbler i detalj. En säng med omhänge är placerad i nischen. Den är bäddad med ett sytt kattunstäcke. I rummet finns också en soffa, en mindre byrå samt karmstolar och taburetter. Nattkommoder och tvättbord berättar om hur den personliga hygien sköttes. En enmanssäng har lånats till rummet från allmänningen.

I Gräddlina Gästrummet

1 st Säng Med Omhänge	13.16
1 st Madrass	11.16
1 st Bolster	18.32
2 st LångKuddar	10
2 st Korta Dito	2.32
1 st Kartunstäcke	6.32
1 st Spegel	13.16
1 st Soffa	6.32
1 st Mindre Bira	12
4 st KarmStolar	12
2 st Taburetter	4
2 st NattKommoder	6.32
1 st Tvättbord	1.16
1 st Enmans Säng (med uptagit i Allmän)	
1 st Mindre Satsbord	2
1 st Rullgardin	2
1 Par Fönstergardinar	6.32

Totalt värde av 129.16 riksdaler banco (1839)

Thore Petres bouppteckning visar att rummet fortfarande är målat i samma kulör. I nischen redovisas en dubbelsäng med omhänge av kattunstyv. En enmanssäng har ett vitt omhänge. Karmstolar, taburetter och en kåsös är alla klädda i kattun. En kåsös är en tvåmanssoffa med svängt ryggstöd. Namnet berättar att den är ämnad för konversation öga mot öga. Två av de alrotsbord som finns på herrgården stod vid denna tid i rummet. Så även en gammal mahognybyrå med marmorskiva.

<i>Gredelina Gästrummet</i>	
<i>1 hvitmålad Dubbelsäng med Kattunsomhänge</i>	4
<i>1 dito Enmans dito med hvitt dito</i>	2
<i>1 Mahognybureau med Marmorskifva, gammal</i>	10
<i>4 Taburetter, hvitmålade, med Kattunsbeklädnad</i>	2.32
<i>4 Karmstolar dito, med dito dito</i>	2.32
<i>1 Causeuse med dito dito</i>	4
<i>1 fyrkantigt Alrotsbord</i>	2
<i>1 brunmåladt litet dito</i>	0.16
<i>1 dito Kommod</i>	0.24
<i>1 hvitmåladt Bord</i>	0.24
<i>1 Eldgaffel</i>	0.08
<i>1 Målad Rullgardin</i>	0.32
<i>1 Par hvita Gardiner</i>	1
<i>1 förgylld Spegel</i>	6

Totalt värde av 34.68 riksdaler banco (1854)

På 1860-talet målades rummet om i en varmare kulör med dekormålningar. Utförandet var detsamma som dagens. Brädgolvet målades för att imitera ekparkett.

Bild 50. Rummet år 1908. Foto: Läns museets samlingar XLM_A 97-1164.

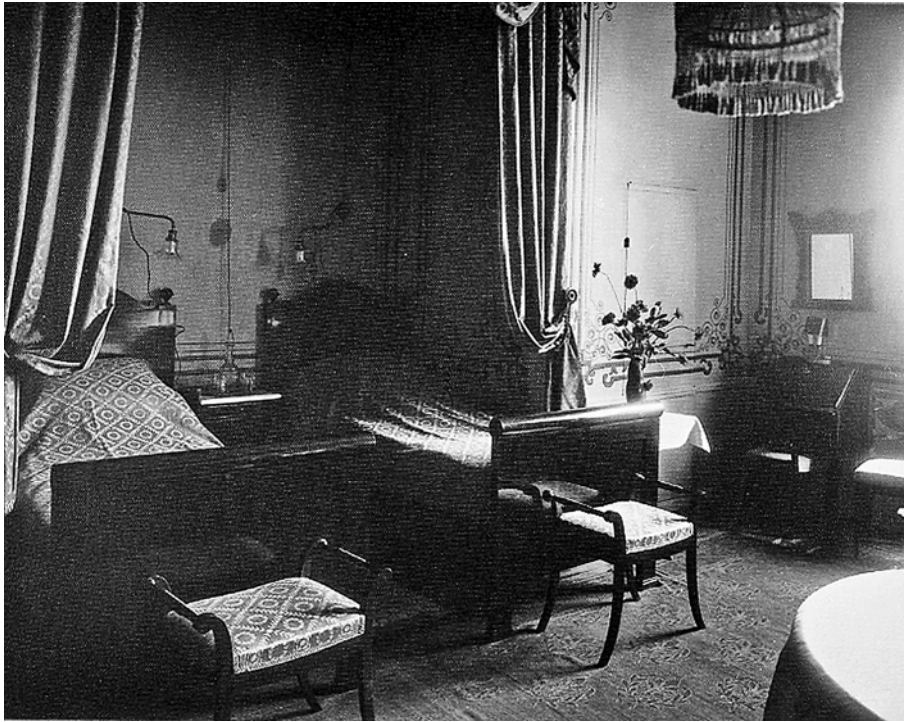

Bild 51. Rummet år 1911. Foto: Läns museets samlingar XLM A 97-1176.

Rummet behöll sitt utförande under början av 1900-talet och påverkades inte av renoveringen 1911. Möbleringen på fotografierna från tiden visar att de sängar som nu står i sviten på brukshotellet då stod i detta rum. Rummet var i övrigt möblerat med soffa, taburetter och stolar som senare kom att flyttas in i rum 308 för att senare flyttas vidare till rum 309. Två av taburetterna behölls dock tillsammans med sängarna och de står idag i sviten på Brukshotellet.

Bild 52. Rummet fotat i samband med Nordiska museets herrgårdsinventering 1935. Foto: Läns museets samlingar XLM_A 97-1197.

Fotot från 1935 visar att samtliga möbler utom sängarna då hade bytts ut. Troligtvis skedde ommöbleringen i samband med att Hedvig Ulfsparré lämnat Hofors herrgård efter Per Erikssons bortgång. Rummets tapeter tillkom även i

samband med detta. Karmstolarna på bilden kom senare att även dessa överföras till rum 309 medan soffan på 1950-talet flyttades ner till stora förmaket. På grund av sina möbler har rummet kallats för Mahognyrummet, vilket efter ommöblering kom att bli namnet på rum 306. 1967 benämns nämligen detta rum som Kinarummet. Detta namn fick rummet av tavlorna som hängde på väggarna. Flertalet av dessa finns kvar idag, medan en finns i direktörens bostad. Vid renoveringen 1963 lades en heltäckningsmatta in i rummet och väggarna tapetserades med vävtapet som vitmålades. Stilen på möblerna blandades och enligt beskrivningen av rummet från 1967 gav detta rummet en rofylld stämning. Sängarna är en 1900-talsreproduktion av sängar i gustaviansk stil. Troligtvis har dessa hämtat inspiration från herrgårdens äldre möbler, då det som ter sig vara en druvklase förekommer på de fyra 1700-talsstolar som står på herrgården. En av dessa sängar stod i rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Fåtöljerna som syns på bilden från 1978 har senare ersatts av två karmstolar som har samma bildhuggna dekor som sängarna. Fåtöljerna förvaras idag på brukshotellet.

Bild 53. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

Bild 54. Foto taget i samband med dokumentation 2011. Foto: Länsmuseet Gävleborg.

Vid 1990-talets renovering återställdes rummet till 1860-talets utförande. Kristallkronan som hängde i rummet 1978 är troligtvis den som flyttats till sviten på brukshotellet. Denna är en av ett par varav den andra hänger i rum 308.

Åtgärdsförslag

Rummet skall iordningställas som gästsovrums. Befintliga sängar behålls därför i rummet men kompletteras med bäddmadrasser. Mellan sängarna placeras en nattkommod som sängbord, en sådan kan hämtas från fällorna. Kanapén i sen 1800-talsstil flyttas upp på vinden och ersätts med divanen från direktörens lägenhet. Karmstolarna behålls men klädsel behöver fräschas upp eller bytas ut, förslagsvis till ett rostigt rött damasttyg eller liknande. De placeras mot ytterväggen. Divanen placeras längs långväggen. Spegeln flyttas ner till herrens förmak och ersätts av annan lämplig på samma plats. Den stilbyrå som stod i rummet vid inventeringen 1978 återförs till rummet. Byrån står idag på Brukshotellet. En målning med kinamotiv som återfinns i direktörens lägenhet återförs till rummet. På golvet placeras lämplig matta. I taket hängs en månskenslampa från Brukshotellets entré.

Rum 308 gästrum

Historik

Tillsammans med rum 307 och 309 har detta rum ansetts som herrgårdens finaste gästrum. Rummen är spegelvända men identiska i sitt utförande. Under 1900-talet har rummet kommit att kallas för gröna rummet, en färgsättning som gästrummet fick i samband med 1860-talets renovering. Innan dess kallades detta för blå gästrummet, vilket berättar om dess tidiga färgsättning. I bouppteckningen från 1811 redovisas en *Half Imperial Säng med Blårandigt Öfverdrag 4 Stolar och 4 Taburetter* till ett sammanlagt värde av 40 riksdaler banco. Sängen kan med säkerhet tillskrivas rummet. I alkoven stod 1839 en säng med omhänge placerad. Alkoven och omhänget användes för bättre värme-komfort. I rummet fanns även en enmanssäng, åtminstone en madrass för denna. Längs väggarna var diverse sittmöbler utplacerade samt en byrå, nattkommoder och ett toalettbord. Thore Petres bouppteckning från 1854 visar att även en soffa ställts in i rummet, samt några bord, bland annat av alrot. I övrigt ter sig möblerna vara desamma som tidigare.

<i>1 Blå gästrummet</i>	
<i>1 st Säng med Omhänge</i>	15
<i>1 st Madrass No 4</i>	11.16
<i>1 st Bolster</i>	18.32
<i>2 st Långkuddar</i>	7.16
<i>2 st Korta dito</i>	3.8
<i>2 st Små dito</i>	1.04
<i>1 st Sängtäcke</i>	5
<i>1 st Spegel</i>	13.16
<i>1 st Mindre Bira</i>	15
<i>4 st Karmstolar</i>	12
<i>2 st Taburetter</i>	4
<i>2 st NattKommoder</i>	8
<i>1 st Madrass Enmans Säng</i>	8.16
<i>1 st Bolster</i>	11.32
<i>2 st Kuddar</i>	2.32
<i>1 st Kartunstäcke</i>	4
<i>2 st Mindre bord</i>	6
<i>1 St Tvättbord</i>	1.16
<i>1 st Rullgardin</i>	2
<i>1 Par Fönstergardin</i>	5

Totalt värde av 154.44 Riksdaler banco(1839)

<i>Blåa Gästrummet</i>	
<i>1 hvit dubbelsäng</i>	4
<i>1 Enmans dito, betsad</i>	1
<i>1 förgyld Spegel</i>	5
<i>1 betsad Bureau med marmorskifva</i>	6.32
<i>1 dito fyrkantigt bord</i>	1
<i>2 mindre Bord, alrots</i>	1.16
<i>1 hvitmåladt Tvättbord</i>	0.24
<i>2 Kommoder, brunmålade</i>	1
<i>1 målad Rullgardin</i>	0.32
<i>1 Eldgaffel</i>	0.08
<i>1 soffa, 7 stolar, 2 taburetter 1 Toalettsspegel 1 par gardiner</i>	15.16

Totalt värde av 35.28 riksdaler banco (1854)

Rummet behöll sin användning även efter renoveringen som genomfördes runt 1860. Golvet målades då i imitation av ädelträ. Väggarna fick dessutom som tidigare nämnts en grön färgsättning med dekormålade väggfält, även taket dekormålades. Vid denna tid var dörröppningen till rum 309 ännu ej upptagen.

Bild 55. 1908 användes rummet som Per Erikssons sovrum. Foto: Läns museets samlingar XLM_A 97-1184.

Efter att Per Eriksson tillträtt som bruksdisponent 1890 kom han att använda detta rum som sitt privata sovrum. Det första fotot som dokumenterat rummet är taget 1908. Interiören är då fortfarande densamma som efter 1860-talets renovering. Flera av möblerna är moderna för sin tid och är i jugendstil. 1911 renoverades herrgården. Rummet behöll dock sitt utseende men på golvet lades en parkett.

Bild 56. Fotografiet taget i samband med Nordiska museets herrgårdsinventering år 1935. Foto: Läns museets samlingar XLM_A 97-1178.

Då rummet fotograferades i samband med herrgårdsinventeringen 1935 hade interiören ännu inte förändrats, till skillnad från gästrum 307 som då hade tapetserats. Rummets möblering hade återställts till en stil som var mer trogen

den som beskrevs i bouppteckningarna från 1800-talet. Soffan stolarna och en av taburetterna kom senare att flyttas in till rum 309. Den halvmåneformade byrån flyttades in i rum 307 och återfinns idag på brukshotellet. Empirispiegeln är en av det par som idag hänger nere i matsalen.

Bild 57. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

Någon gång mellan 1935 och 1945 tapetserades målningarna i rummet över med en vitbottnad tapet med grön dekor. Troligtvis var det denna tapet som tapetserades över med vitmålad vävtapet 1963. Beskrivning av rummet från 1967 berättar att rummet dock fortfarande kallas för Gröna alkoven. Rummet hade vid fotodokumentationen samma utförande som i den då elva år gamla beskrivningen. I alkoven står då den gustavianska soffan med randig sidenklädsel som fortfarande återfinns på samma plats. Alkoven flankerades av två taburetter med samma klädsel. Dessa har senare klätts om och återfinns i fällorna. Porträttet som fortfarande hänger kvar i alkoven föreställer General Fredric Petré, överstelöjtnant vid Kungliga Svea artilleriregemente. Enligt plaketten på tavlan var detta Thore Petres kusin som var född 1787. De gulklädda karmstolar som står i rummet påstås ha en grace utöver det vanliga. Dessa stolar är relativt grovhuggna kopior på de karmstolar som står i stora salongen. Bordet återfinns idag på brukshotellet och är även detta av senare datum. Stolarna är däremot från den gustavianska tiden. Tre återfinns idag i rummet och en är omklädd och förvaras på brukshotellet. Trasmattan beskrivs som fransk och har troligtvis beställts i samband med renoveringen 1963. Kronan, sekretären, lampetterna och porträttet på bruksrådet Nils Psilanderhielm finns fortfarande även de i rummet. I samband med 1990-talets renovering återställdes större delen av 1860-talets interiörmåleri.

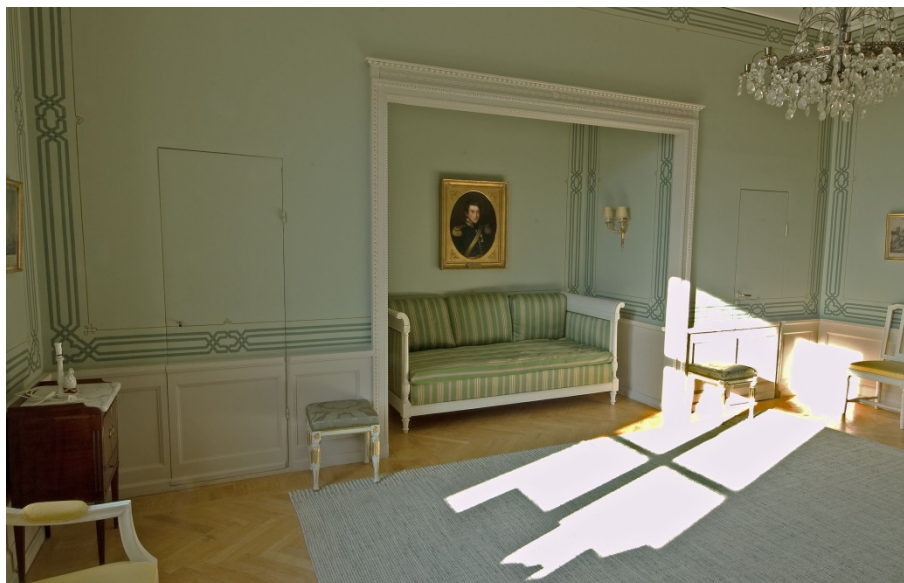

Bild 58. Foto taget i samband med dokumentation 2011. Foto: Länsmuseet Gävleborg.

Åtgärdsförslag

Detta rum kommer inte att användas som gästrum, utan kommer att fungera som en passage in till salongen. Soffan behålls i alkoven, taburetterna byts ut till de med samma klädsel som idag står i fällorna. Befintliga taburetter har samma dekor som möblerna i fruns kabinett. Det är önskvärt att de sammanförs med möblemanget.

I rummet står tre gustavianska stolar samt två karmstolar som till synes är kopior av de som står i salongen. De är alla klädda i en mycket blekt gul tagelklädsel som de troligtvis kläddes med under 1960-talet. Det finns ytterligare två gustavianska stolar av denna sort. Den ena står i rum 303 och den andra på Brukshotellet. Dessa återförs till rummet och samtliga stolar kläs om. Stolarna möbleras upp efter väggarna. Det skall ha funnits ett till par karmstolar av samma sort men endast en av dessa stolar har återfunnits på herrgården i rum 206. Denna sammanförs med stolarna i detta rum och den saknade stolen eftersöks. Samtliga kläs i samma tyg som de gustavianska stolarna. Bordet som syns på bilden från 1978 står idag på Brukshotellet. Detta bord kan åter placeras vid fönstret men med långsidan mot rummet. Nattkommoderna flyttas in till gästrum 306. Ljuskronan rengörs och flyttas ner till matsalen tillsammans med kronan som idag hänger i sviten på Brukshotellet. Kronan från matsalen på Brukshotellet ersätter befintlig.

Porträttet föreställande Fredrik Petré återförs med makan som återfinns i sviten på Brukshotellet. Dessa hängs i stora förmaket. Mattan avlägsnas och ersätts med en av bättre sort.

Rum 309 Bästa gästrummet

Historik

Enligt de ursprungliga ritningarna var detta det bästa gästrummet. Ju närmre salongen gästrummen låg desto finare ansågs de vara. Ritningarna visar att en sovalkov var byggd in mellan norra väggens dörrar, där serveringsrummet nu är. Det är troligtvis detta rum som benämns Mörka rummet i bouppteckningen från 1811. I rummet stod då en säng med rödrandigt överdrag. Enligt Robert Fredrik Petres bouppteckning från 1839 benämndes rummet som Bästa gästrummet. I detta stod en säng med omhänge placerad. Den var bäddad med bland annat ett kattunställe. Mellan fönstren hängde troligtvis spegeln och under denna den

mindre byrån som redovisas. Vidare fanns flera småbord och sittmöbler utplacerade i rummet.

Bästa Gästrummet

<i>1 st Säng med Omhänge</i>	15
<i>1 st Madrass No 2</i>	13.16
<i>1 st Bolster No 2</i>	13.16
<i>2 st Lång Kuddar</i>	9
<i>2 st Korta Dito</i>	1.40
<i>2 st Små Dito</i>	0.36
<i>1 st Kattuns Täck</i>	6.32
<i>1 st Spegel</i>	20
<i>1 st Mindre Bira</i>	15
<i>1 st Litet Sattsbord</i>	3
<i>2 st Små Fyrkantbord</i>	4
<i>4 st Lennstolar</i>	16
<i>4 st Taburetter</i>	8
<i>2 st Nattkommoder</i>	6
<i>1 st Litet Sattsbord</i>	2
<i>2 st Rullgardinar</i>	4
<i>2 par Fönstergardinar</i>	12

Totalt värde av 149 riksdaler banco (1839)

I Thore Petres bouppteckning har rummet ändrat benämning och användning och redovisas då som Gröna rummet. Sängen är bortflyttad från rummet och en kattunsbeklädd mahognysoffa talar för att det gamla gästrummet istället kommit att användas som förmak och sällskapsrum. Fyra karmstolar och fyra taburetter är samtliga klädda i samma tyg som soffan. Ett spelbord och ett skrivbord av mahogny samt en vitmålad pulpet redovisas också att rummets användning övergått till ett sällskapsrum. En förgylld spegel har ackompanjerats av ett pelarbord med marmorskiva. I rummet fanns också en byrå av cederträ samt en matta.

Gröna rummet

<i>1 Mahogny Soffa med Kattunsbeklädnad</i>	
<i>4 Karmstolar med dito dito</i>	
<i>4 Tabouretter med dito dito</i>	40
<i>1 Skrifbord af Mahogny</i>	10
<i>1 hvitmålad Pulpet</i>	1.16
<i>1 förgylld Spegel med Pelarbord med Marmorskifva</i>	13.16
<i>1 Bureau av Sockerkist</i>	6.32
<i>1 Spelbord af Mahogny</i>	3.16
<i>1 Matta</i>	3
<i>2ne Fönstergardinger</i>	2

Totalt värde av 78,8 riksdaler banco (1854)

I samband med 1860-talets renovering så dekorerades rummet i det utförande det har idag. I samband med detta skall tjänstefolkets trappa byggts på upp till vinden. Tidigare sträckte den sig endast från köket upp till den nedre våningen. Den gamla serveringsgången som nåddes via norra väggens högra dörr försvann därmed till förmån för trapphuset. Det är troligtvis i det skedet som alkoven i rummet byggdes bort.

Bild 59. Före renoveringen 1911, eventuellt 1908. Foto: Länsmuseets samlingar XLM_A 97-1162.

Det första foto som visar rummets är troligtvis från 1908. Det målade golvet visar att renoveringen 1911 ännu inte ägt rum, golvet lades då nämligen om med parkett. Vid tidpunkten för fotografering ser rummets användning ut att motsvara dagens då det benämns som salongsförmak. Dörröppningen som leder in till rum 308 togs troligtvis upp först i samband med renoveringen 1911. Möblerna som fanns i rummet vid denna tid var med största sannolikhet inköpta av Per Eriksson och Hedvig Ulfsparre.

Bild 60. Rummet som 1954 kallades för Lilla salongen. Foto: Hofors hembygdsförening.

I möbleringsförslaget från 1953 benämns rummet som kabinet. 1860-talets väggar hade vid denna tid målats eller tapetserats med en tapet av enhetlig kulör.

Det hade även inretts i biedermeierstil med björkmöbler. Möblerna tillhörde sedan tidigare herrgården men hämtades från olika rum, fram för allt intilliggande rum 308. Enligt det möbleringsförslag som sammanställdes skulle spegeln höjas till taklisten och takkronan placerades i förmaket i nedre våningen. Den takkrona som skulle ersätta den förra skulle hämtas från biblioteket. En landskapstavla från trapphuset skulle hängas ovanför soffan. Rummet rensades från så kallade "sämre prydnadsföremål". Elisabeth Petres blyertsteckningar kunde enligt förslaget hängas här om de monterades i lämpliga ramar.

Bild 61. Rummet vid SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museets arkiv. Hofors herrgård, kapsel III.

I beskrivningen över herrgårdens rum som sammanställdes 1967 går att läsa att rummet som då kallas för Lilla salongen använts som sängkammare under den senaste tiden som herrgården varit bebodd. Vilken tid som åsyftas är oklart i och med att herrgården sist var permanent bebodd mellan 1934-1937 av direktör Uno Forsberg. Därefter användes herrgården endast för sporadiskt boende för direktörerna. De möbler som redovisas i rummet är desamma som finns kvar ännu idag: Sju stolar, en taburett och en soffa tillsammans med två karmstolar, samtliga klädda i kimröksgrå sidentyg. Möblemanget har samma klädsel ännu idag. En sengustaviansk chiffonjé står ännu kvar i rummet, liksom spegeln i nyrokoko hänger kvar mellan fönstren. Ett fyrkantigt och två ovala alrotsbord stod placerade i rummet, av vilka två står kvar idag. På väggarna hängde etsningar föreställande järnbruk, en av dem hänger kvar idag och föreställer Forsmarks bruk. Bysterna i fönstren föreställer direktörsparet Uno och Elsa Forsberg.

Bild 62. Rummet i samband med inventering 2014. Foto: Länsmuseet Gävleborg

I samband med 1990-talets renovering återställdes väggarnas 1860-talsdekorationer.

Åtgärdsförslag

Ovako har önskemål om att iordningställa en matsal för mindre sällskap. För ändamålet anses detta rum mest lämpligt. Rummet har ändrat användning genom åren. Det ligger dessutom i direkt anslutning till salongen där de större middagarna skall hållas, vilket enligt dagens preferenser inte gör det lämpligt som gästrum. Det matsalsmöblemang som idag står möblerat i salongen flyttas in hit. Fyra iläggsskivor tillhörande bordet förvaras på vinden. Befintlig sittgrupp flyttas ned till lilla förmaket. Tebord från rum 212 flyttas upp i rummet som ett mindre avlastningsbord.

Befintlig spegel flyttas ner till Stora förmaket. Denna ersätts med rokokospegel från vinden, alternativt den stora spegeln i nystil. Takkronans lampskärmar plockas bort. Lämplig matta läggs på golvet. Sekretären flyttas till rum 204.

Rum 310 Stora salongen

Historik

Sommarsalongen är det rum på herrgården som i 1900-talets skildringar av herrgården beskrivits som det allra vackraste. Göran Axel-Nilsson ansåg vid sin inventering 1953 att rummet var det mest värdefulla i hela byggnaden. Rummet är herrgårdens största och har med sina nio fönster ljusinsläpp från hela tre väderstreck. Tapetbård och dörröverstycket som målats av Johan Nils Asplind har bevarats sedan herrgården byggdes. De två kakelugnarna som pryder rummet är från tiden runt 1860-talet. Tack vare att de är karaktärsgivande för rummet så återställdes interiören till en färgsättning från den tiden.

Huset nedervåning är det som varit paradvåning. Övervåningen har inte använts i samma utsträckning i representationshänseende. Trots att salongen upplevs som storslagen idag så kan Robert Fredrik Petres bouppteckning från 1839 vittna om att inventarierna i rummet tillsammans var värda mindre än hälften av inventarierna i nedervåningens matsal. Thore Petres bouppteckning från 1854 berättar att inventarierna i rummet då endast var värda en tredjedel i jämförelse med de i matsalen. Rummets storlek, placering och utförande berättar att denna salong använts till fest för större sällskap. Den mer sparsamma möbleringen kan

bero på att utrymmet behövdes till dans eller att det möjligtvis inte heller här varit lika viktigt att manifesteras sin rikedom för gästerna. En vanlig företeelse i högreståndsmiljö var att bjuda in sina anställda till fest ett fåtal gånger om året, i samband med till exempel med midsommar och jul. Bland annat har salongen troligtvis använts i just detta hänseende. Rummets många fönster, stora volym och få värmekällor visar att det varit svårt att värma upp, därför bör dess användning varit begränsad.

Elisabeth Catharina Ströms bouppteckning från 1811 är inte nedtecknad rum för rum men vissa inventarier tillskrivs olika rum. Bland annat redovisas 1 Soffa med 9 stoppade pallar med diverse i vad som kallas *Salon*. På efterföljande rad i uppteckningen upptas två lampetter varav spegelglaset i den ena är spräckt.

Nio klädda fönsterpallar samt två stycken runda speglar varav den ena är spräckt återfinns även i Robert Fredriks bouppteckning från 1839. Soffan beskrivs i denna uppteckning som en lång kanapésoffa. De fyra hörnpelarna återfinns inte i den tidigaste bouppteckningen utan har inköpts mellan åren 1811 och 1839. Vidare hade rummet endast en ljuskrona vid denna tid. Inga stolar redovisas heller, utan endast ett litet satsbord.

Stora Salongen

<i>1 st Ljuskrona</i>	10
<i>2 st Runda Spegel, 1 spräckt</i>	12
<i>1 st Lång Canape Soffa</i>	10
<i>9 st Klädda Fönster Pallar</i>	12
<i>4 st Hörnpelare</i>	4
<i>1 st Mindre Satsbord</i>	2
<i>9 st Rullgardinar</i>	12

Totalt värde av 62 Riksdaler banco (1839)

Lampetterna tas inte upp i Thore Petres uppteckning från 1854 men ett möblemang med en soffa och nio pallar kvarstår i rummet. Dessa har överdrag av rött tyg och även åtta stoppade stolar har sydda överdrag. De åtta stolarna kan vara de som i 1811 års bouppteckning stod i rum 311 som då var salongsförmak. De fyra pelarna står enligt uppteckningen kvar. De sex små borden är möjligtvis små fällbord. Två spelbord har ställts in i rummet och på väggarna hänger två tavlor.

Salongen

<i>1 Soffa med 8 Fauteuiller, målade, med rött öfverdrag</i>	
<i>9 bänkar dito, dito med dito</i>	33.16
<i>2ne Spelbord</i>	6.32
<i>6 små Bord</i>	4
<i>2ne Taflor</i>	4
<i>4 Pelare</i>	1
<i>9 st målade Rullgardiner</i>	6

Totalt värde av 54.48 Riksdaler banco (1854)

Bild 63. Fotografiet från 1908 visar en bevarad 1860-talets inredning. Foto: Länsmuseets samlingar XLM_A 97-1182.

Fotot från 1908 är den äldsta kända bilden på salongen. Den visar hur rummet såg ut efter 1860-talets renovering. Väggarna hade dekormålad list runt väggfälten och väldekorerade takrosetter. Troligtvis var dessa tillkomna under 1860-talets renovering i och med att endast en kristallkrona tidigare redovisats i bouppteckningarna. Möjligen hade rummet stått oanvänt sedan släkten Petres konkurs 1879. Vid granskning av bilden går det att tyda att väggarnas ytskikt har krakelerat och vittrat. Möblerna är desamma som dagens och kanapésoffan och de nio långa pallarna kan spåras till bouppteckningen från 1839. Troligtvis är de desamma som även nämns i bouppteckningen från 1811. Antalet pallar motsvarar antalet fönster i rummet och det är tydligt att de är ämnade att placeras framför fönstren. Empirspeglarna med sina bord som ännu finns kvar i rummet går att spåra först till denna bild, då bouppteckningarna inte redovisar dessa. De är dock från tiden då herrgården byggdes.

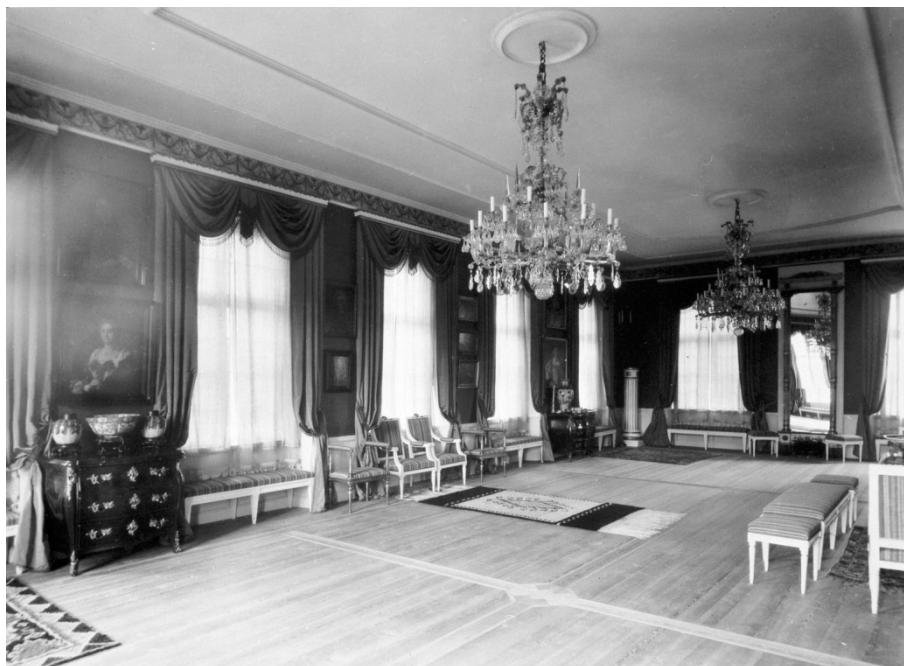

Bild 64. Fotot visar hur rummet såg ut under tiden mellan 1911 och 1928. Foto: Länsmuseets samlingar XLM_A 97-1166.

Efter renoveringen 1911 har väggarna fått en mörkare kulör än tidigare. Per och Hedvig inreder rummet med ett tillskott av sina egna inventarier. Spegelparet byts ut och flera byråer och konstverk skapar en mer övermöblerad stil än vad som var vanligt inom den strikta sengustavianska stilen.

Bild 65. Salongen sommaren 1945. Foto: Hofors hembygdssförening.

Då Hedvig flyttade efter Per Erikssons bortgång 1928 tog hon med sig deras möbler till Kungsgårdens herrgård. Rummet återställdes därför till det utseende som det haft innan Per och Hedvig satte sin prägel på det. Bilden som är tagen 1945 visar att rummets utseende inte skiljer nämnvärt från hur rummet ser ut idag. Kakelugnarna hade kommit att prydas med speglar och en modern flygel hade ställts in i rummet.

Bild 66. Salongen år1954. Foto ur Bruksherrgårdar i Gästrikland av Hans Beskow.

Sommarsalongen, som rummet då benämndes, ansågs av Göran Axel-Nilsson vid inventeringen 1953 vara ett av byggnadens mest värdefulla rum. Detta på grund av att det har mycket kvar av den ursprungliga inredningen, det vill säga rummets ytskikt. Saker som Axel-Nilsson föreslog skulle avlägsnas från rummet var ett porträtt av Hjort, detta skulle flyttas till biblioteket. Porträtt av Psilanderhielm skulle flyttas ner till nedre förstugan. En gustaviansk byrå skulle flyttas till kabinettet i nedre våningen och en sengustaviansk byrå till stora förmaket. Smärre textilier skulle avlägsnas och silverföremål skulle flyttas ner till matsalen. Därefter skulle rummet möbleras om. Det föreslogs att speglarna skulle höjas till bordsskivornas nivå. Hörnpelarna placerades allesammans längs den östra väggen. Kompletteringar som enligt förslaget skulle införskaffas var en större målning att hänga över soffan, gärna ett porträtt eller möjligen två mindre. Dessa skulle vara representativa, av god kvalitet samt från tiden omkring 1800 eller något tidigare. Förgyllda spegellampetter med ljusarmar som skulle hängas vid sidan om kakelugnarna skulle också införskaffas. Till soffan skulle ett nytt bord införskaffas enligt förslaget samt småföremål till spegelborden. Enligt fotot från 1954 kom förslaget till stor del att genomföras. Hans Beskow som vid tiden skrev sin doktorsavhandling *Bruksherrgårdar i Gästrikland* såg till att speglarna som hängt på kakelugnarna avlägsnades inför fotograferingen till sin avhandling. Enligt brevväxling med SKF var han nöjd med företagets iordningställande av herrgården.¹⁹

¹⁹ Kopia av brev i Läns museets arkiv, Hofors Herrgård, kapsel II.

Bild 67. Foto taget i samband med SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museet Gävleborgs arkiv, Hofors Herrgård, kapsel III.

Enligt bilden som togs i samband med SKF:s dokumentation 1978 hade få förändringar skett i rummet. Ett sengustavianskt bord hade ställts vid soffan, vilket är detsamma som står kvar ännu idag. Kolonnerna hade återfått sin ursprungliga plats i rummets hörn. Möblerna hade vid denna tid fått en sparsmakad randig sidenklädsel.

Bild 68. Foto taget i samband med dokumentation 2011. Foto: Läns museet Gävleborg.

I samband med att den stora salen renoverades på 1990-talet så återställdes 1870-talets väggfärg och dekormålningar. Dekorlisterna i taket som tillkom vid 1911 års renovering avlägsnades. Dörröverstyckena och takbården som är målade av Asplind konserverades.

Åtgärdsförslag

Enligt önskemål från ägaren skall rummet användas för större middagar med plats för 40 personer. Då matsalen i nedervåningen ska användas för möten och konferenser får salongen ta över matsalens traditionella användning. Matbordet som idag står i rummet inköptes troligtvis i samband med möbleringsförslaget 1953, detta har iläggsskivor och i sin fulla längd kan det ge sittplats för cirka 20 personer. Bordet kan därför användas i rum 309 som skall fungera som en mindre matsal med plats för cirka 12 personer. Stolarna i rummet är tillverkade av Nordiska kompaniet. Dessa har målats i färg som skulle efterlikna mahogny och sitsen har klätts med svartrandigt tagelyg. Även dessa flyttas in i rum 309. Då önskemålet om antalet bordsplatser har ökat så krävs fler stolar och ett större bord. En beställning på nytillverkning av flertalet slagbord samt halvmånebord samt 40 stolar ska därför ske. Ett möbelsnickeri i Östervåla kommer att kontaktas för offert. Samtliga stolar samt borden målas i matt pärlgrå nyans liksom de befintliga möblerna i rummet. Ett matsalsmöblemang har aldrig stått framme i detta rum. Möblerna plockades endast fram till middagarna och ställdes därefter undan. Det är därför önskvärt att möblerna fortsättningsvis plockas undan när de inte används.

Ett konsolbord återfinns i direktörens lägenhet. Detta återställs under tillhörande spegel. Båda speglarna hänger idag för lågt och bör höjas så att de hänger centererade i väggfälten. Det ovala bordet vid soffan flyttas ner till lilla förmaket. Detta ersätts med ett fällbord som enkelt kan fällas och flyttas undan vid middagarna.

Kolonnerna är i behov av renovering. Finsnickeriarbeten behöver genomföras på ett kapital och den flagade färgen behöver avlägsnas. Foten på kolonnerna har ursprungligen varit stänkmålad för att efterlikna porfyr, detta utförande bör återställas. Den vita kulören kan ersättas med en mer krämfärgad liksom originalet. Vidare kan gulddekoren behållas. Två Gustavbergurnor pryder idag kolonnerna, men två kolonner står tomma. Lämpliga urnor eller ljusstakar från tiden bör införskaffas för fulländning av inredningen. Tavlan som hänger i Brukshotellets entré hängs åter över soffan efter att ramen förgyllts med bladguld för att bättre passa in i rummet.

Rummets samtliga stoppade möbler har klätts om i detta projekts tidigare skede. Fyra taburetter som tillhörde möblemanget kom dock inte att kläs om då dessa förvarades på Brukshotellet. Om behov finns kan de kläs i samma tyg som befintliga möbler.

Rum 311 Bibliotek

Historik

Det rum som idag är herrgårdens bibliotek var ursprungligen ett salongsförmak. Det är detta rum som är den naturliga passagen till den stora salongen. I 1811 års bouppteckning tillskrivs rummet åtta stoppade stolar rummet. Stolarna är möjligtvis de som står i stora salongen idag. Enligt 1839 års bouppteckning går rummet under dubbla namn, dels Salongsförmaket men även som Mörka gästrummet. En säng av sämre slag står då i rummet. Tillhörande sovrumsmöbler som nattkommod och tvättbord är också redovisade. Vidare är rummet möblerat med diverse sittmöbler, tebord, satsbord samt en spegel.

<i>Salongsförmaket eller mörka gästrum</i>	
<i>1 st Säng med Omhänge No 3 Sämre omhänge</i>	6.32
<i>1 st Madrass</i>	10
<i>1 St Bolster</i>	11.32
<i>2 st Långkuddar</i>	7
<i>2 Korta dito</i>	3
<i>1 st Sängtäckte gaml</i>	4
<i>1 st Spegel</i>	15
<i>4 Karmstolar</i>	4
<i>6 st Taburetter</i>	8
<i>2 st Thebord</i>	4
<i>1 st Mindre Sattsbord</i>	1.16
<i>1 St Nattkommod</i>	4
<i>2 st Tvättbord</i>	2
<i>2 st Rullgardinar</i>	4
<i>2 Par fönstergardinar</i>	10

Totalt värde av 94.32 riksdaler banco (1839)

Salongsförmaket återfinns inte i 1854 års bouppteckning utan har då ändrat namn. Troligtvis är rummet det som beskrivs som Gula rummet. I detta återfinns en soffa av cederträ klädd i kattunstyg, fjorton svartmålade rottingstolar samt ett brunmålat bord. Kommoderna kvarstår i rummet trots att ingen säng redovisas.

<i>Gula rummet</i>	
<i>1 Betsadt Klädsåp</i>	6.32
<i>1 Soffa af Sockerkist med Kattunsbeklädnad</i>	6.32
<i>14 Svarta Rottingstolar</i>	7
<i>1 Brunmåladt Bord</i>	0.32
<i>2 Kommoder</i>	2
<i>4 Små Bord</i>	4
<i>1 Spelbord</i>	3.16
<i>1 Förgyld Spegel</i>	6.32
<i>2 Rullgardiner, målade</i>	1.16
<i>1 Eldsgaffel</i>	0.08
<i>1 Ljuskrona af b. kristall</i>	5

Totalt värde av 41.68 riksdaler banco (1854)

De första belägg för att rummet använts som bibliotek återfinns i ett fotografi från 1908 (bild 41). Bilden ger en liten inblick i rummet som då hade målad parkettimitation på golvet, likt den som finns bevarad i gästrum 307. Väggarna var målade i ljus kulör och de kröntes av en dekormålade taklist, troligtvis utförd av Asplind.

Bild 69. Biblioteket år 1918. Foto: Läns museets samlingar XLM_E 104.

Vid renoveringen 1911 beställdes nya bokhyllor till rummet och golvet belades med parkett. Fotot från 1918 visar resultatet samt hur Hedvig och Per valde att möblera rummet efter tidens ideal.

Bild 70. Biblioteket år 1945. Foto: Hofors hembygdsförening.

1939 kom rummet att helt förändras. Kakelugnen revs ut och ersattes av en öppen spis i marmor. Runt denna byggdes nya bokhyllor av ek. Bordet som syns på bilden från 1945 är detsamma som står kvar i rummet idag. Takkronan är den som idag hänger i rum 309. När Göran Axel-Nilsson inventerade rummet 1953 ansåg han att det var föga tilltalande och att en inredningsarkitekt skulle anlitas för att sätta bättre fason på inredningen. I samband med detta kontaktades arkitekt Nils Lundell på firma AB Boet i Göteborg. De öronlapps-fåtöljer i Queen Anne-stil som står kvar i rummet idag, beställdes av denna arkitekt. Fåtöljerna har kvar sin ursprungliga klädsel. Vidare beställdes flertalet föremål

till biblioteket, så som två bokstöd i form av bronsstjurar som placerades på spiselhällen, en bronsskål, en "staffordshiregubbe" samt en tekanna i nysilver.²⁰ Biblioteket ansågs även lämpligt för att visa upp brukets senare historia. Därför skulle porträtt på företagsledarna Eriksson, Hjort, Forsberg med flera hängas på väggarna. I samband med denna förändring av rummet lades även en heltäckningsmatta på golvet.

Bild 71. Foto taget av SKF i samband med dokumentation 1978. Kopia i Läns museet Gävleborgs arkiv, Hofors Herrgård, kapsel III.

Vid dokumentationen 1978 hade soffgruppen bytts ut mot en snarlik den som tidigare stod i rummet. Takkronan är från tiden runt 1940-talet och hängdes in efter att malmkronan flyttades över till rum 309. De bronserade tjurarna hade vid detta tillfälle elektrifierats och diverse lampor hade inköpts till rummet.

²⁰ Korrespondens mellan SKF:s Göteborgs- och Hoforskontor, 1953. Kopia i Läns museet Gävleborgs arkiv.

Bild 72. Foto taget i samband med inventering 2014. Foto: Länsmuseet Gävleborg.

I samband med renoveringen som genomfördes under slutet av 1990-talet återställdes rummets ursprungliga färgsättning. Heltäckningsmattan avlägsnades och golvet slipades och bonvaxades. En skiva som täckte övre delen av bokhyllans sektion bortmonterades. Bokhyllan byggdes ursprungligen från golvet till tak, troligtvis för möjlighet att expandera den. Bilder visar nämligen att bokhyllans övre del alltid täckts av skivan.

Åtgärdsförslag

Soffgruppen behålls i rummet men kläs om i enfärgat mustigt rött tyg. De två öronlappsfåtöljerna kläs i ett William Morris-tyg. Karmstolen i barockstil behåller sin nuvarande klädsel och fåtöljen med fotpall avlägsnas. Tre funkisstolar från vinden som ursprungligen stod i direktörens sovrum (bild 10), flyttas in. Dessa kan behålla sin befintliga klädsel.

Bokhyllan behöver kompletteras med hyllplan samt böcker. Alternativt sätts den övre sektionen återigen för med en skiva som målas med samma kulör som användes vid senaste renoveringen: 2030-Y10R.²¹ Tjurarna återfinns idag på Brukshotellet, dessa återförs till rummet. Befintlig golvlampa behålls men skärmen byts ut till en i stil med skärmarna i takkronan. Soffbordet behålls men renoveras. På golvet läggs en röd matta som idag finns i matsalen på Brukshotellet.

Entresolvåning

De rum som idag kallas för fällorna har ursprungligen använts som gästrum. Dessa inreddes till sitt nuvarande utförande under 1900-talets första hälft. Både möbler och valet av tapeter visar en mycket hög ambitionsnivå på inredningen. Inga planer att återställa rummen finns idag, men möblerna som stått i rummet bör återföras och därefter ska möblemangen sammanhållas inför framtida användning.

²¹ Boox, Lena. *Hofors Herrgård. Antikvarisk kontroll vid renovering av herrgårdsbyggnad*. Rapport – Länsmuseet Gävleborg 2001:05.

Rum 401 Blå fållan

Historik

Rummet går inte spåra i bouppteckningarna från 1800-talet. Detta på grund av att det är oklart hur rummen då benämnts. Benämningen rummet har idag fick det i samband med att det tapetserades i sina nuvarande tapeter. Enligt bilder från 1978 hade rummet två väggfasta sängar byggda som alkover. Dessa avlägsnades i när rummet gjordes om till förråd i samband med att herrgården omvandlades till kontor. I taket monterades då lysrörsarmaturer.

Bild 73. Foto taget i samband med SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museet Gävleborgs arkiv, Hofors Herrgård, kapsel III.

Bild 74. Foto taget vid inventering 2014. Foto: Läns museets Gävleborg

Åtgärdsförslag

I dagsläget står soffa, två stolar samt byrå med spegel kvar i rummet, medan övriga möbler endast ställts i rummet för förvaring. De två karmstolarna förvaras i en av herrgårdens flyglar, bordet är troligtvis det som står i sviten på Brukshotellet. Dessa möbler bör återföras till rummet. Vid framtida renovering bör linoleummattan och lysrörsarmaturerna avlägsnas. Tapeterna bör rengöras och bevaras. Extra rullar av tapeterna förvaras idag i en skrubbe på vinden.

Rum 402 Röda fållan

Historik

Den röda fållan har genomgått samma förändring som den blå fållan. Troligtvis är det detta rum som ett fotografi från 1918 avbildar. Takhöjden i rummet samt golvet utgörande talar för att bilden föreställer någon av fållorna. Väggar var då tapetserade med tapeter från tiden runt sekelskiftet 1900 och golvet var målat med en oljefärg som nöts kraftigt. I sängen sitter enligt uppgift Ellen Hagens son Tord Hagen. Hedvig Ulfsparré var nära vän med familjen Hagen, vilket förklarar att sonen övernattade i detta gästrum.

*Bild 75. Ellen Hagens son Tord Hagen i barnkammaren, troligtvis år 1918.
Hofors hembygdsförening.*

Bild 76. Foto taget i samband med SKF:s dokumentation 1978. Kopia i Läns museet Gävleborgs arkiv, Hofors Herrgård, kapsel III.

Inför att rummet skulle bli förråd dokumenterades möbleringen av SKF. Färgen från golvet hade då slipats bort och möblerna stod uppställda likt dagens möblering.

Bild 77. Foto taget vid inventering 2014. Foto: Läns museet Gävleborg.

Åtgärdsförslag

Vid renovering bör linoleummattan på golvet avlägsnas. Det toalettbord som idag står i rummet hör inte till möblemanget. Det riktiga står i kapprummet på Brukshotellet. En byrå av samma typ står i gästrum 306. Dessa möbler återförs till rummet.

ALLMÄNNA RÅD

- Herrgården är idag möblerad med antikviteter som bör hanteras med varsamhet. Många av möblerna har funnits i herrgården sedan den byggdes. Hantering och städmetoder måste anpassas därefter. Ingen våttorkning bör ske och föremålen dammas med dammvippa av strutsfjädrar, ej syntetiskt alternativ.
- Denna rapport har inte tagit ställning till hur och var alla tavlor skall hängas. Detta bör avgöras av läns museets intendent på plats efter att herrgården har möblerats. Rent generellt bör de mer högkvalitativa oljemålningarna placeras i rummets mest påkostade rum, medan enklare konst placeras i gästrummen.
- Utbudet av golv- och fönsterlampor som står utplacerade i herrgården bör ses över och eventuellt bytas ut till för de olika rummen mer tidstypiskt anpassade alternativ.
- Alla möbleringsförslag har utgått från att olika möblemang som hör samman ska sammanföras och kläs i enhetliga klädsalar. Denna princip är viktig att ha i åtanke även i framtiden.
- Väggmålningar, möbler och möbeltyger påverkas samtliga negativt av solljus. Då samtliga mest förnäma rummen ligger i sydlig riktning är solen särskilt skarp i dessa rum. Det är därför mycket viktigt att rullgardiner eller andra fördragsgardiner införskaffas och monteras. På detta vis kan rummen skyddas från solljuset när de inte används. Möjligtvis kan befintliga träjalusier användas i samma syfte.
- Många av rummen saknar idag gardiner. De mest påkostade rummen fick nya efter renoveringen som slutfördes 2001. Gardinerna som hängde i herrgården innan nämnd renovering skedde bör inventeras och hängas i de rum där de idag kan anses passande.
- Samtliga mattor från herrgården och Brukshotellet bör sammanföras för bedömning kring i vilka rum de ska placeras.
- På herrgården finns även en rad kvalitativa möbler som producerats under 1900-talet. Dessa ingår i regel inte i detta möbleringsförslag men det allmänna rådet kring dessa möbler är att de i framtiden kan användas inom Brukshotellets verksamhet.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Finansiär av projektet: Stiftelsen Per Erikssons och Hedvig Ulfsparrs donationsfond, Gästriklandsfonden.

Projektnamn: Hofors herrgård

Projektperiod: 2012–2014

Fastighetsbeteckning: Hofors 11:172

Författare av rapport: Anna Larsdotter, byggnadsantikvarie

Deltagare i projektet: Ann-Marie Björk, Joel Ringh, Ingela Broström, Ted Chikasha, Anna Larsdotter, Länsmuseet Gävleborg.

Konservator anlitad inom projektet: Per Mattson, Gävle

Arkitekt vid Ovakos ombyggnad: Marcus Olhans, Arkitektgruppen GKAK i Ludvika AB

Projektledare Ovako: Sten Lyckström

Kontaktperson Ovako: Anders Dannberg

Tapetserare: Mats Lindgren, Lindgrens Tapetserareverkstad

Målare möbler: Johan Monsen, Dalarnas Förgyllning & Måleri

Målare interiör: Kaj Halminen

REFERENSER

Otryckta källor

Arkiv

Länsmuseet Gävleborg, Gävle
Bildarkiv
Föremålssamlingen
Topografiska arkivet, Hofors herrgård, kapsel I-IV

Nordiska museet, Stockholm
Herrgårdsarkivet, Hofors
Kopia i Länsmuseet Gävleborgs arkiv

Ovako Steel AB, Hofors
Hofors bruksarkiv
Deponerat hos Arkiv Gävleborg, Gävle

Skrifter

Lenngren, K, och Gudmundsson, G. 1990. Hofors herrgård Redivivus. En idéskiss.

Webb

Elisabet Catharina Ström, bouppteckning 1811. Gästriklands-domsaga-FII-6-1809-1811-Bild-959-sid-242, <http://www.arkivdigital.se/>

Gustaf (Gösta) A Lilliehöök, <http://sok.riksarkivet.se/sbl/artikel/10337>, Svenskt biografiskt lexikon (art av Bertil Broomé), hämtad 2014-10-28.

Robert Fredrik Petre bouppteckning 1839, Gästriklands-domsaga-FII-28-1839-1839-Bild-1, <http://www.arkivdigital.se/>

Thore Petre bouppteckning 1854. Gästriklands-domsaga-FII-42-1854-1854-Bild-3, <http://www.arkivdigital.se/>

Tryckta källor och litteratur

Beskow, H. *Bruks herrgårdar i Gästrikland*. Nordiska museets handlingar: 47. Stockholm 1954.

Boox, Lena. *Hofors Herrgård. Antikvarisk kontroll vid renovering av herrgårdsbyggnad*. Rapport – Länsmuseet Gävleborg 2001:05.

Edvinsson, Rodney, och Söderberg, Johan, 2011, *A Consumer Price Index for Sweden 1290-2008, Review of Income and Wealth*, vol. 57 (2), sid. 270-292.

Dandanell, I. *Bruks- och bergsmansliv i Hofors-Torsåker. Glimtar ur bygdens historia efter 1750*. Utgiven av Hofors hembygdsförening. Sandviken 1998.

Hagen, E. Per Eriksson 22/10 1851-18/6 1928 Minnesrunor. Kungsgården 1932.

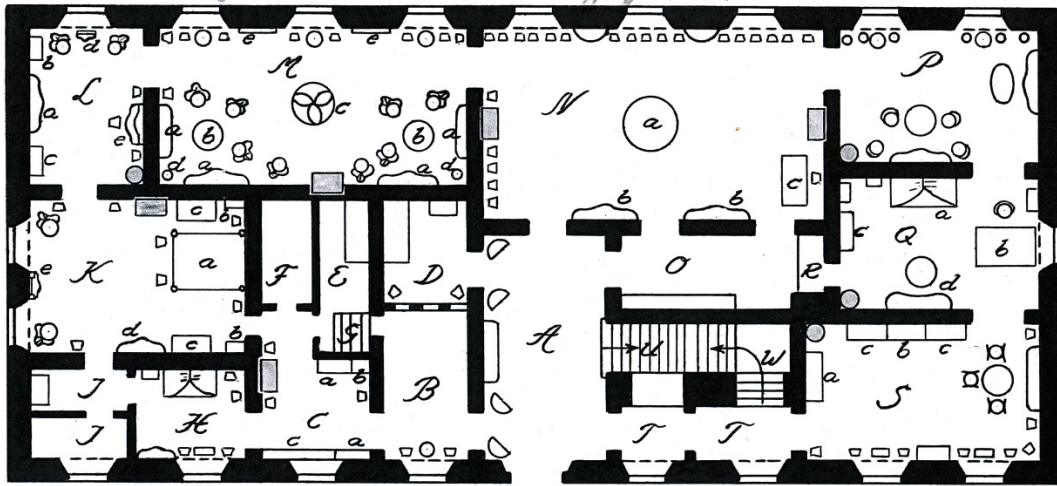
Steckzén, B. (red.) *Hofors bruks historia*. Utgiven av SKF. Göteborg 1957.

BILAGA

Möblering första våningen i Hofors herrgård 1860-tal.

*Möbleringen uti första våningen i Hofors herrgård
på 1860-talet*

*efter skiss av fru Elisabeth Petre,
gärn av fru Yvonne-Liggen, f. Petre, dec. 1949.*

Avskrift.

A. Förstuga

Soffa och stolar i Korgarbete

B. Tambur

C. Handkammare

- a. Linneskåp
- b. Kryddskåp
- c. Do. för smutsigt duktyg

D. Betjentrum /ljus från tamburen

E. Litet mörkt rum der min jungfru sofver

F. Garderober

G. Liten trappa ned till undre våningen

H. Gästrum i afvaktan på andra tider.

I. Små bekvämlighetsrum

K. Sängkammare

Mycket ljusgröna väggar. Dörrstycken föreställande en korpulent dam beredande sig att gå i badet betraktad med beundran från bakom en buske av en ung kavaljer. Möblerna i valnöt- möbeltyg och sängomhänge tvärrandigt grönt.

- a. Soffa
- b. Tvättställ
- c. Chefonier och byrå
- d. Soffa
- e. Toilettbord

L. Kabinett

Ljusa cremefärgade väggar. Dörrstycken och en bred taklist gammal målning i ett rikt smakfullt mönster. Möblerna valnöt med rödt siden- Dubbla gardiner. Tyll och siden. Öfver soffan min tafla.

- a. Soffa
- b. Skåp med spegeldörr
- c. Bokskåp
- d. Ett slags litet prydnadsbord att ha hvad man vill uti; jag begagnar det som sybord.
- e. Skrifbord

M. Salon

Ljusa aladingröna väggar med bred taklist i brokiga arabesquer på mörk botten. Mahognymöbler, rödbrunt småfaconeradt rips, dubbla gardiner. Några taflor: Höckerts "Kulla", "Eugenius" porträtt och ett par andra sjöstycken av Plageman, Wattenfall af Elgdorf.

- a. Soffa
- b. Bord
- c. En slags soffa
- d. Pelare med marmorurnor på
- e. Spegel

Tillhör

Hofors herrgård

N. Matsalen

Väggarna målade som träd, möblerna ek, stolarna med höga ryggar utskurna. Gardiner och tyget på stolarna tjockt mörkbrunt tyg med faconerade ränder i gult och rött, gardinhållarna utskurna hjorthuvuden.
(Detta rum det vackraste.)

- a. Matbord
- b. Skänkar
- c. Piano

P. Förmak

Perlfärgade blågrå väggar med hvita ornament. Brokigt randigt möbeltyg. Consolebord med spegel: på ena väggen Albert Bergs tafla, på den andra svärfars porträtt.

Q. Casimirs rum

Gröna väggar, brokiga gardiner, gutaperka på soffa och stolar.

- a. Säng
- b. Skrifbord
- c. Chefonier
- d. Soffa

R. Garderob

S. Casimirs förmak

- a. Stor byrå
- b. Skåp med curiosa från verldsomseglingen
- c. Bokskåp

T. Passage

U. Trappan upp

W. Trappan ner

X. Glugg der maten lemnas in i skänken

LÄNSMUSEET GÄVLEBORG, BOX 746, 801 28 GÄVLE. TEL 026-65 56 00. WWW.LANSMUSEETGAVLEBORG.SE
BESÖKSADRESS: SÖDRA STRANDGATAN 20, GÄVLE

